

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

2124118

Diplomová práca

2011

Bc. Daša Pallerová

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

**Vplyv čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych
fondov EÚ a z národných zdrojov na rozvoj mesta Šaľa**

Diplomová práca

Študijný program: regionálny rozvoj

Študijný odbor: 6218800 Verejná správa a regionálny rozvoj

Školiace pracovisko: Katedra Európskych politík

Školiteľ: Bitter Ján, doc. Ing., PhD.

Nitra 2011

Bc. Daša Pallerová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Daša Pallerová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „ Vplyv čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a z národných zdrojov na rozvoj mesta Šaľa“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre

podpis

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pánovi doc. Ing. Jánovi Bitterovi, PhD. Za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

V Nitre

podpis

Abstrakt

EÚ je vzácnou obchodnou mocnosťou a celosvetovým veliteľom v daných sférach ako rozvojová podpora a ochrana životného prostredia. Zo šiestich členov sa rozložila na 27 členov a ostatné štáty sa snažia k nej prístupit'. Za svoj triumf je EÚ vd'áčna predovšetkým nezvyčajnému systému, akým figuruje. Je to základná medzinárodná hospodárska veľmoc, ktorá odohráva rozhodujúcu funkciu v medzinárodných rozhovoroch. V práci sú uvedené osobitné informácie nielen o Európskej únii, ale hlavne o regionálnej politike, politike súdržnosti a dôležitých štrukturálnych fondoch. Začal sa uplatňovať všeobecný princíp programovania v Únii, na ktorom je závislá aj oprávnenosť využívania prostriedkov Únie na posilnenie regionálnej politiky v členských štátoch. Začali sa vypracovávať projekty, prostredníctvom ktorých mohli mestá a obce získať nenávratnú finančnú pomoc. Podstatnú časť práce tvorí popisovanie okresného mesta Ša'a a jeho realizované projekty, ich ciele a pozitívne prínosy pre mesto.

Abstrakt

EU ist eine wetvolle kommerzielle Grossmacht und der weltweite Kommandeur im gegebenen Sphären wie eine Entwicklungförderung und ein Umweltschutz sind. Aus dem sechsten Mitgliedern löstet sie sich auf dem 27 Mitgliedern auf und die anderen Ländern bestreben sich zu ihr hinzukommen. Vor allem ist EU für seinen Triumph dankbar dem unüblichen System, mit welchem sie figuriert. Sie ist eine grüntliche, internationale und wirtschaftliche Grossmacht, die spielt eine entscheidende Funktion in der internationalen Unterredungen. In der Arbeit sind speziellen Informationen nicht nur über der Europäische Union einführen, sondern hauptsächlich über der Regionalpolitik, Solidaritätspolitik und über dem wichtigen Strukturfonden. Es begann der globale Grundsatz einer Programmierung der Union geltend machen, an derem ist auch eine Berechtigung die Mittelausnutzung auf der Kräftigung der Regionalpolitik im Mitgliedstaaten abhängig ist. Projekte wurden entworfen, mit Hilfe welcher die Städte und Gemeinden eine finanzielle Einweghilfe beziehen konnten. Das Hauptziel der Arbeit bildet eine Beschriftung der Kreisstadt Ša'a und ihre realisierten Projekten, ihre Zielen und positiven Beiträge für die Stadt.

Obsah

Obsah

Zoznam skratiek a značiek

Úvod.....	8
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí.....	10
1.1 Európska únia.....	10
1.2 Regionálna politika.....	11
1.2.1 Regionálna politika SR.....	16
1.3 Politika súdržnosti.....	19
1.4 Štrukturálne fondy Európskej únie.....	21
1.4.1 Európsky fond regionálneho rozvoja.....	23
1.4.2 Európsky sociálny fond.....	24
1.4.3 Kohézny fond.....	25
1.5 Programovacie obdobie pre roky 2007-2013.....	26
1.5.1 Národný strategický referenčný rámec SR.....	27
1.5.2 Európska investičná banka.....	28
1.6 Rozpočet Európskej únie.....	29
1.6.1 Podoby financovania z Európskej únie.....	31
2 Cieľ práce.....	32
3 Metodika práce.....	33
4 Výsledky práce.....	35
4.1 Okresné mesto Šaľa a jeho charakteristika.....	35
4.1.1 Negatívne stránky mesta.....	39

4.1.2 Perspektívy, súčasnosť a vízie mesta.....	39
4.2 Projekty realizované z prostriedkov EÚ.....	41
4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy, Ul. 8. Mája.....	41
4.2.2 Terénna sociálna práca.....	43
4.2.3 Stavebné úpravy- zníženie ener. nár. a rozšírenie o triedy MŠ objektu ZŠ J. Murgaša, Horná č. 22.....	45
4.2.4 Revitalizácia verejných priestranstiev CMZ Šaľa.....	47
4.2.5 Zlepšovanie kvality ovzdušia.....	49
4.2.6 Rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice J. Johanidesa.....	51
4.3 SWOT analýza okresného mesta.....	53
5 Diskusia.....	56
6 Záver.....	57
7 Zoznam použitej literatúry.....	60
8 Prílohy.....	64

Zoznam skratiek a značiek

EÚ- Európska únia

ERDF- Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF- Európsky sociálny fond

KF- Kohézny fond

ŠF- Štrukturálne fondy

SR- Slovenská republika

NSRR- Národný strategický referenčný rámec

EIB- Európska investičná banka

RP- Regionálna politika

ES- Európske spoločenstvo

HDP- Hrubý domáci produkt

ČŠ – Členské štáty

EZÚS- Európske zoskupenie pre územnú spoluprácu

HND- hrubý národný dôchodok

OP- Operačný program

Úvod

EÚ je vzácnou obchodnou mocnosťou a celosvetovým veliteľom v daných sférach ako rozvojová podpora a ochrana životného prostredia. Zo šiestich členov sa rozložila na 27 členov a ostatné štáty sa snažia k nej pristúpiť. Za svoj triumf je EÚ vďačná predovšetkým nezvyčajnému systému, akým figuruje. Je to základná medzinárodná hospodárska veľmoc, ktorá odohráva rozhodujúcu funkciu v medzinárodných rozhovoroch. Jej cieľom je zabezpečiť mier, prosperitu, slobodu občanov a zaväzuje sa ochraňovať rozmanitosť európskych kultúr a ich spôsobu života.

Odo dňa kedy Slovenská republika vstúpila do Európskej únie, sa aj u nás začal uplatňovať zaužívaný systém programovania v EÚ, na ktorom bola naviazaná aj oprávnenosť využívania zdrojov EÚ na podporu regionálnej politiky v členských krajinách. Ucelenú formu možnosti čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ pocítili nielen mestá, ale aj obce a regióny na Slovensku. Začali sa vypracovávať projekty, prostredníctvom ktorých mohli mestá a obce získať nenávratnú finančnú pomoc.

V diplomovej práci je venovaný záujem vysvetľovaniu a popisovaniu regionálnej politiky Európskej únie aj Slovenskej republiky, ktorá má za cieľ prispieť k znižovaniu rozdielov medzi osobitnými regiónmi Európskej únie a tým prispieť k sociálnej a hospodárskej jednotnosti. Regionálna politika je koncepcná práca krajiny, ktorá sa zameriava na pomoc rozvojových činností v daných regiónoch, znižovaniu či predchádzaniu záporných následkov územne nepravidelného rozvoja. Kým v mnohých štátoch Európy má regionálna veda spojená s regionálnou politikou nekonečnú tradíciu, v SR sa stáva vecou pozornosti hlavne v súvislosti s narastajúcimi regionálnymi rozdielmi a s integračnými priebehmi. Je to trochu zapríčinené tým, že v oblastiach relatívne menšieho Slovenska sa v prvých rokoch transformácie zreteľne nepreukázali medziregionálne odlišnosti. Ďalej programovaciemu obdobiu na roky 2007- 2013, počas ktorého Európska únia udeľuje Slovensku finančnú výpomoc pomocou štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Finančné prostriedky znova zaobstaráva Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR pomocou podriadenej Agentúry na podporu regionálneho rozvoja. Výpomoc je rozčlenená do jedenástich operačných programov. Uvádzaná je aj politika súdržnosti, ktorá sa zaraďuje k pilierom Európskej únie a je významným nástrojom sociálneho i ekonomického rozvoja.

Uvedené sú tiež informácie o štrukturálnych fondoch EÚ, ktorými sú Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a o Kohéznom fonde.

Nástroje zo štrukturálnych fondov sú dané na menšie projekty v úsekoch ako priemysel, životné prostredie, hospodársky rozvoj i ľudské zdroje a pod. Ukladajú sa na základe jednoznačne definovaných pravidiel s cieľom získať jeden z troch cieľov regionálnej politiky Európskej únie.

Podstatnú časť práce tvorí popisovanie okresného mesta Šaľa a jeho realizované projekty, ich ciele a pozitívne prínosy pre mesto. Hlavná charakteristika mesta Šaľa nesie poznatky o tom, že okresné mesto je síce jedným z najstarších miest na Slovensku, ale napĺňa úlohu administratívno-správneho, ekonomického a kultúrneho strediska okresu. Mesto Šaľa disponuje so svojimi hlavnými faktormi rozvoja a vlastne sa orientuje najmä na hospodárstvo, kultúru, sociálnu starostlivosť, ďalej školstvo, samozrejme šport a rekreáciu, verejný poriadok a infraštruktúru a takisto životné prostredie.

Výsledky práce prinášajú fakty o úspešnosti mesta, ktorému sa podarilo v uplynulom období uskutočniť niekoľko projektov, z toho väčšina dosahuje pozitívny charakter. V hlavnej časti sú uvedené realizované projekty, ich ciele a prínosy pre mesto a okolie. Zrealizované projekty priniesli mestu istý pozitívny efekt, ovplyvnili život občanov mesta a okolitých obcí a mali kladný dopad aj na región.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí

1.1 Európska únia

Podľa **Európskej komisie (2007)** je Európska únia (EÚ) rodinou slobodných európskych štátov, ktoré sa navzájom usilujú o zlepšenie života svojich obyvateľov a vytvoriť lepší svet. Európska únia je vlastne zaujímavým príbehom úspechu. Len za polstoročie priviedla Európe mier a rozmach, spoločnú európsku menu- euro, všeobecný trh bez hraníc, na ktorom sa smú výrobky, kapitál, ľudia a služby slobodne hýbať.

Je vzácnou obchodnou mocnosťou a celosvetovým veliteľom v daných sférach ako rozvojová podpora a ochrana životného prostredia. Zo šiestich členov sa rozložila na 27 členov a ostatné štáty sa snažia k nej pristúpiť. Za svoj triumf je EÚ vd'áčajná predovšetkým nezvyčajnému systému, akým figuruje. Preto nezvyčajnému, lebo štáty, ktoré vytvárajú Európsku úniu sú sebavedomými nezávislými krajinami, ale svoju suverénnosť spájajú s cieľom dosiahnuť celosvetovú moc a energiu, akú by žiadna z nich samostatne nedocielila.

Lombardini , V. (2001) tvrdí, že Európska únia nie je krajinou, ba ani len typickou medzištátnou spoločnosťou. V oblasti svojich činností dokazuje nadnárodné zložky, ako aj zložky príznačné pre internacionálne spoločnosti medzištátnej formy.

Fontaine, P. (2007) uvádza, že EÚ od začiatku chcela dosiahnuť politický cieľ a to mier, ale jej úspech a dynamickosť stoja na ekonomickej podstate. Je to základná medzinárodná hospodárska veľmoc, ktorá odohráva rozhodujúcu funkciu v medzinárodných rozhovoroch. Európska únia je zmluvou medzi sebavedomými národmi, ktoré sa uzniesli mať rovnaký osud a v úžitok celku rezignovať od čoraz väčšej časti svojej suverénnosti. Spája sa to s faktami, o ktoré sa obyvatelia Európy veľmi zaujímajú. Ide hlavne o hospodárstvo ,fyzické bohatstvo, spravodlivosť, súdržnosť, bezpečnosť, mier a demokratizmus. Zmluva sa následne posilňuje a schvaľuje v celej Európe.

Európska únia je centrálnym pojmom, na ktorom sa vytvárajú otvorené diskusie o budúcom tvare Európy. Konečné ciele EÚ sa sústreďujú na to, aby sa definovala oblasť sfér, ktoré patria pod spoločný inštitucionálny charakter. Ako udáva Článok B Zmluvy o Európskej únii jej cieľom je podporovať sociálny i ekonomický progres, ktorý je trvalo udržateľný a vyvážený, predovšetkým pomocou vytvárania oblastí bez vnútorných hraníc.

Druhým cieľom Únie je prebojovať svoju identitu na medzinárodnej scéne, hlavne pomocou uplatnenia spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Ďalším cieľom EÚ je posilnenie ochrany práv a národov členských krajín zavádzaním občianstva Európskej únie. Štvrtým cieľom EÚ je snaha členských štátov (ČŠ) rozvíjať úzke partnerstvo v záležitostiach, ktoré sa týkajú justície a vnútorných vecí, vysvetľujú **Weidenfeld, W.-Wessels, W. (1997)**.

Ako ďalej popisuje **Otellová, M. (1998)** Európska únia je nakoniec omnoho viac ako iba súčet osobitných zložiek. Členské krajiny EÚ ju utvorili preto, aby pomáhala pri riešení problémov, ktoré nedokážu zvládnuť jej členské krajiny samostatne. Dôležité je, že Európska únia predkladá alternatívy a nie obmedzenia.

Členstvo v Európskej únii neprivádza automaticky vyberanú prácu, šťastie, osud, či funkciu. Núka iba bohaté množstvo príležitostí pre obyvateľa, samostatne si vybrať miesto pre život, vzdelávanie, prácu, voľne cestovať, nebyť bezdôvodne obťažovaný kontrolami a prináša ochranu pred diskrimináciou v živote i v práci. **Greger, P. (1999)**.

1.2 Regionálna politika

Podľa **Belajovej, A. (2002)** je regionálna politika definovaná ako komplex krokov a cieľov, ktoré vedú k zníženiu rozdielnosti v sociálne ekonomickej rovine regiónov. Spresnenie prostriedkov, cieľov a opatrení vychádza z určitej pozície krajiny. Regionálnu politiku je nutné vnímať ako neoddeliteľnú časť hospodárskej politiky štátu.

Regionálna politika je zo systematického stanoviska ústav mimoregiónový, podmienený štátom a motivovaný úsilím o vyrovnávanie, vlastne znižovanie regionálnych ekonomických nerovnováh v národnom hospodárstve prostredníctvom regulatívnych štátnych krokov, ktoré sú spracované a realizované v menšej či väčšej koordinácii s regionálnymi inštitúciami, respektíve s menším alebo väčším uznaním regionálnych úžitkov. **Hamalová, M. (1996)**.

Hajšel, R. - Hrušcová, Z. - Janíková-Stavrovská, I. (2007) konštatujú, že regionálna politika má za cieľ prispieť k zmenšovaniu rozdielov medzi osobitnými regiónmi Európskej únie a tým prispieť k sociálnej a hospodárskej jednotnosti. Cieľom je

usporiadaný rozvoj Európskej únie ako celku. Sociálna a hospodárska rovina osobitných regiónov je odlišná aj v rámci krajín bývalej EÚ 15 a po vstupe nových členských krajín bývalej východnej a strednej Európy sa ešte prehĺbili odlišnosti.

V štruktúre hospodárskej a sociálnej politiky veľavýznamné uplatnenie nachádza regionálna politika. Používa také prostriedky a spôsoby, ktoré sú pomocné pri iniciovaní a podporovaní využitia kapitálových, prírodných a humanitárnych zdrojov v regióne, taktiež porovnávacích výhod v regióne. Významnou úlohou fungujúcej regionálnej politiky je utváranie inštitucionálnych systémov, ktorých zásady, prostriedky a ciele regionálnej politiky napomáhajú uviesť do života a určenie legislatívnych vzťahov pomedzi ústrednými a regionálnymi systémami, vysvetľuje **Kadlečíková, M. et al. (2001)**.

Kožiak, R. (2008) tvrdí, že regionálna politika sa v poslednom čase ako celistvá časť hospodárskej politiky stala bezpodmienečnou a nevyhnutnou súčasťou činností súkromného, ba aj verejného, poprípade mimovládneho sektora. Navzdory tomu, že RP je realizovaná hlavne na štátnej, vlastne nadnárodnej úrovni, do jej organizovania, vykonávania a prípravy by malo byť začlenené čo najväčšie množstvo podstatných subjektov, ktoré pôsobia v konkrétnej zóne a v danej oblasti, ktorej sa regionálna politika dotýka.

Dôvodom realizácie regionálnej politiky a jej existovania je určitý problém a to regionálne disparity, ktoré privádzajú k politickým, ekonomickým, či sociálnym, ba aj k viacerým iným problémom a ich vyriešenie, eventuálne eliminovanie je v účinnosti regionálnych i národných štruktúr. Implementácia prostriedkov a krokov regionálnej politiky, špecifikácia regiónov, ktoré budú témou jej uskutočňovania, ciele, ktoré sa snaží nadobudnúť, boli, sú a s veľkou možnosťou aj budú trvalou časťou hospodárskej politiky EÚ, jej členských krajín, ako aj druhých štátov vo svete.

Žitek, V. (2004) píše, že regionálna politika je koncepčná práca krajiny, ktorá sa zameriava na pomoc rozvojových činností v daných regiónoch, znižovanie či predchádzanie záporných následkov územne nepravidelného rozvoja. Ďalej hodnotí iba dve skupiny nástrojov regionálnej politiky a to odvetvové politiky včítane ich koordinácie pri zaistení regionálnej politiky a peňažné prostriedky, ktoré sú alokované na uskutočnenie regionálnej politiky štátu. Výslovne uprednostňuje implementáciu takých peňažných

a ekonomických prostriedkov, ktoré spolu nerušia hospodársku súťaž a nekonzervujú nepokrokovú regionálnu ekonomickú zostavu.

Pomedzi tieto prostriedky začleňuje udeľovanie prémie na vznik pracovných lokalít, štátne garancie za finančné úvery, plnú alebo neúplnú náhradu úrokov z finančných úverov a udeľovanie pôžičiek alebo dotácií. Podľa neho by mali byť jej opatrenia a tiež regionálna politika upriamené na tieto okruhy, prípadne úseky podpory ako sú vybavenie oblasti hodnotnou a postačujúcou dopravnou infraštruktúrou a s ňou sa týkajúcimi službami, ekonomické agility v regióne, technické a občianske zariadenie regiónu na zvyšovanie akosti života občanov, pracovných príležitostí, životného prostredia a podobne.

Podľa **Skokana, K. (2004)** znamená regionálna politika činnosť aj koncepčnú funkciu regionálnych a štátnych orgánov, ktorá je vymedzená na určenie podstatných smerov a strategických cieľov v regionálnom rozvoji a zakladanie postupov, spôsobov a prameňov na ich uskutočnenie.

Čajka, P.- Rýsová, L.- Pešout, I. (2005) sú názoru, že regionálna politika sa zväčša vysvetľuje ako usmerňovaná, koncepčná a sústavná činnosť krajiny, samosprávy, štátnej správy, regiónov, ba aj viacerých iných zainteresovaných činiteľov súkromnej, verejnej aj nevládnej časti, ktorá sa upriamuje na zaistenie trvalo udržateľného socioekonomického, perspektívneho, vyrovnaného rozvoja, s cieľom eliminovať prípadne čo len znížiť regionálne disparity osobitných regiónov. Účel aj zameranie sú jasne ctižiadostivé a chápu sa kladne. Ak sa efektívnosť regionálnej politiky bude brať na národnej prípadne nadnárodnej rovine, uvedomíme si, že ctižiadostivosť cieľa i vzácnosť idey trvalo udržateľného a vyváženého rozvoja sa do praxe pomaly nijako neprenáša. Toho dôvodom je prehĺbovanie medziregionálnej odlišnosti v EÚ, ba aj odlišností pomedzi územiaми v SR.

Gozora, V. (2005) tvrdí, že nástroje zo štrukturálnych fondov sú dané na menšie projekty v úsekoch ako priemysel, životné prostredie, transport, služby, hospodársky rozvoj i ľudské zdroje. Ukladajú sa na základe jednoznačne definovaných pravidiel s cieľom získať jeden z troch cieľov regionálnej politiky Európskej únie, ktoré sú:

1. Subvencia sociálnej i ekonomickej premeny regiónov vzdorujúcim štrukturálnym starostiam.
2. Podpora zaostávajúcich oblastí
3. Modernizovanie štruktúr vzdelávania a výpomoc rozvoja zamestnanosti v nepriaznivých regiónoch.

Maier, G.- Tödting, F. (1998) chápu pod regionálnou politikou interferovanie hospodárskych priebehov v územných oblastiach krajiny, prípadne väčšej ekonomickej plochy s pomocou verejnej časti. Regionálna politika sa usiluje zvyčajne o zapôsobenie na rozvoj veľkých ekonomických územných častí daného štátu, zato sú obvykle najväznejšími spoluúčastníkmi národné krajiny a oprávnene zodpovedné ministerstvá.

Wokoun, R. (2003) konštatuje, že sa dá diferencovať päť rozsiahlych tried regionálnych podnetov a nimi sú dotácie, ktoré sa týkajú úrokov, daňových úľav, či pôžičiek, kapitálové granty, ktoré pokrývajú isté percento plánovaných nákladov, ďalej odpisové sadzby i dotácie, ktoré sa uplatňujú na pracovnú silu.

Krnáč, J.- Kožiak, R.- Liptáková, K. (2008) uvádzajú, že zásadným cieľom regionálnej politiky Európskej únie v zmysle Zmluvy o založení ES je podpora všeobecného vyváženého rozvoja pomocou upevnenia sociálnej i hospodárskej jednotnosti, zmiernenie odlišností medzi úrovňami rozvoja v osobitných regiónoch a znižovanie zastaranosti v najnevýhovujúcejších regiónoch poprípade nevyhovujúcich územiach včítane vidieckych území. Ak by chcel región alebo krajina vlastniť právo na poberanie prostriedkov z určitého štrukturálneho fondu, mal by dodržiavať hľadiská, ktoré zahrňujú ciele regionálnej politiky. Jeden región smie podliehať len pod jeden cieľ.

Od roku 2007 prichádza ku prelomu cieľov, aj keď je nutné usudzovať, že ich všeobecná ideológia, ostala neporušená z predošlého programovacieho obdobia. Skúmanie hlavných tém by sa malo realizovať vôkol transparentného i nekomplikovaného zoskupenia nasledujúcej generácie programov zostavených pod troma cieľmi.

- Cieľ konvergencia
- Cieľ regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
- Cieľ teritoriálna spolupráca

Cieľ konvergencia súvisí s menej vyspelými regiónmi a členskými krajinami, ktoré sú podľa najvyššieho prvenstva kohéznej politiky ES. Toto prvenstvo žiada zmierniť disparity medzi etapami rozvoja rôznych regiónov a nevyspelosťou minimálne privilegovaných ostrovov alebo regiónov, vrátane vidieckych území. Cieľ súvisí hlavne s tými regiónmi, v ktorých je HDP na obyvateľa menší ako je 75 percent priemeru ES.

Cieľ regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť navzdory tomu, že prvenstvom kohéznej politiky ostali zásahy v slabšie rozvinutých regiónoch a členských krajinách, panujú inšie problémy, ktoré majú súvis s ostatnými členskými štátmi Európskej únie, ako napríklad sociálna a ekonomická premena a reštrukturalizácia, všeobecnosť trhu, odsun k spoločstvu i hospodárstvu, ktoré je vytvorené na znalostiach, ďalej starnúce ľudstvo, alebo absencia práce v hlavných častiach, taktiež problémy zavedenia do spoločnosti a podobne.

Cieľ teritoriálna spolupráca na základe praxe s činnosťou INTERREG odporúča Komisia utvoriť nový cieľ, ktorý je venovaný nadchádzajúcej usporiadanej a vyrovnejšej integrácii oblasti Európskej únie napomáhaním spolupráce pomedzi jej rozdielnymi zložkami v otázkach významných pre ES na nadštátnom, medziregionálnom i cezhraničnom stupni. Akcia bude platená z ERDF a bude zacielená na integračné programy vedené osobitnou inštitúciou, ktorá pozoruje rozhodujúce priority ES.

Bauer, R. (2010) tvrdí, že regionálna politika je verejnou politikou, ktorá by mala zúročením svojich prostriedkov zapôsobiť na rozvoj regiónu najmä pôsobením na využitie i rozostavenie socio – ekonomických a prirodzených základov tak, nech je tento rozvoj čím viac konsonantný a energický.

Bruncko, M. (2001) konštatuje, že jedným z podporných stĺpov vo všeobecných politických prostriedkoch EÚ je princíp solidarity. Následné rozšírenie Európskych spoločenstiev do bezmajetnejších štátov bolo hlavným nápadom pre rozvoj a vznik

regionálnej politiky. RP v súčasnosti predstavuje základnú zložku hospodárskeho rozvoja ekonomicky zastaraných oblastí Európskej únie.

Matoušková, Z. et al. (1992) hovorí, že regionálna politika je ako komplex nástrojov a opatrení, prostredníctvom ktorých má prísť k znižovaniu alebo eliminovaniu odlišností v hospodárskom rozvoji čiastkových regiónov. Presná podobnosť prostriedkov a cieľov vychádza z politicko- hospodárskej pozície štátu.

Armstrong, H.- Taylor, J. (1993) definujú regionálnu politiku ako celistvú zložku makroekonomickej hospodárskej politiky krajiny a uskutočňuje sa v obmedzenej spolupráci s oblastnými politikami, urbanistickou a štrukturálnou politikou, pričom ich dotvára o regionálne rozdiely dane rozsiahlym spektrom premenných, ktoré rovno pôsobia na ekonomický blahobyt regiónu a tak aj celého štátu.

Vyplynutím z týchto definícií je mysliteľné zosumarizovať, že regionálna politika sa definuje ako sústava prostriedkov, činností, či cieľov na skvalitnenie priestorového rozmiestnenia ekonomických činností, na zmiernenie regionálnych odlišností i zaopatrenie územného, ekonomického a sociálneho rozmachu regiónov. RP je časťou ekonomickej politiky krajiny, ktorej hlavným cieľom je sebavedomé spracovanie zložky a ekonomiky rozvoja štátneho hospodárstva, tvrdí **Výrostová, E. (2010)**.

1.2.1 Regionálna politika SR

Ira, V. (2005) konštatuje, že spornosť rozvoja regiónov i spornosť regionálnej rozdielnosti v Slovenskej republike preniká neskoršie do popredia záľub odborníkov, ba aj politikov. Kým v mnohých štátoch Európy má regionálna veda spojená s regionálnou politikou nekonečnú tradíciu, v SR sa stáva vecou pozornosti hlavne v súvislosti s narastajúcimi regionálnymi rozdielmi a s integračnými priebehmi. Je to trocha zapríčinené tým, že v oblastiach relatívne menšieho Slovenska sa v prvých rokoch transformácie zreteľne nepreukázali medziregionálne odlišnosti. V dnešnej dobe sa novosť štúdia regionálnych problémov a ich zvládnuteľnosť pod tlakom ekonomických i sociálnych problémov, ktoré sú sprevádzané zvyšovaním regionálnych disparít, stále viac zintenzívňujú. Popritom sa preukazuje dopyt zo strany činiteľov regionálneho rozvoja po

spracovaní taktiky regionálneho, popřípade miestneho rozvoja z následkov koordinácie rozvojových činností, alebo ako požiadavka pre opatrenie nástrojov z rôznych fondov.

SR zhotovilo nové programovacie obdobie za predchádzajúcej vlády, ktorá v máji v roku 2006 uzatvorila Národný strategický referenčný rámec (NSRR), ktorý stanovuje prvenstvá pre kofinancovanie z kohézneho fondu a zo ŠF. Pomedzi ciele nového programovacieho obdobia sa začlenili tri prioritné stratégie a nimi sú inovácie, rozvoj nových informačných technológií a znalostná ekonomika, regionálna infraštruktúra a dostupnosť územia, výchova a vzdelávanie. Tento plán sa rozčlenil na 9 operačných programov (OP):

- Životné prostredie
- Regionálny operačný program
- Doprava
- Zdravotníctvo
- Znalostná ekonomika
- Výchova a vzdelávanie
- Zamestnanosť a sociálna inklúzia
- Vzdelávacia infraštruktúra
- Technická asistancia

Programové obdobie 2007- 2013 má klásť dôraz na funkciu regiónov v zavádzaní štrukturálnych fondov a súkromným podnikom už neoživuje nárok na čerpanie týchto dotácií, tvrdí **Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci (2007)**.

Podľa **Kožiaka, R. (2008)** je v Slovenskej republike špecifickým bodom Bratislavský kraj, ktorý je svojou úrovňou široko od normálu SR, presahuje aj priemer úrovne EÚ, ale aj oproti tejto realite cieľi do tohto regiónu (NUTS 2) pomerne veľký objem finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov.

Ako ďalej uvádzajú **Borovský, J. - Smolková, E. - Niňajová, I. (2008)** Európska komisia nadobudla pre Slovenskú republiku ustanovenie o jednofondovom financovaní operačných programov. To značí, že nebude reálne v rámci jediného programu využiť súčasne dva fondy na rovnaký projekt. V skutočnosti to značí, že ak napr. žiadateľ o príspevok, čiže výsledný prijímateľ, v rámci svojho projektu pripravuje modernizáciu ubytovacieho zariadenia a súčasne vzdelanie svojich zamestnancov musí spracovať dva projekty. Za uskutočnenie štrukturálnej politiky nesie vo vzťahu k Európskej komisii zodpovednosť hlavne Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR ako riadiaci orgán. V jeho účinnosti je uskutočnenie zmluvy Rámca podpory Spoločenstva. Poslaním ministerstva je zaistiť prípravu a sledovať priebeh čerpania štrukturálnych fondov.

Opatrenia operačného programu budú financované z nástrojov štrukturálnych fondov, z nástrojov samosprávnych orgánov, tiež zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a ďalších zdrojov. Hladinu pomoci na osobitné opatrenia a časový priebeh jej uskutočnenia stanoví finančný plán, ktoré je časťou programového doplnku. Výzva na predkladanie žiadostí o podporu projektov z eurofondov, prinajmenšom poznatok, ako dosiahnuť núkané fondy, sa uverejňuje skoro každý týždeň.

Vláda si v sektore regionálnej politiky naplňa svoje povinnosti voči EÚ mimoriadne zodpovedne, občas už aj slepo nadväzuje na bruselský prístup k regionálnemu rozvoju. Stále viac sa tým na Slovensku zapletávame do europlánovania. Centrálné delenie zdrojov pomocou regionálnej politiky Európskej únie je vlastne položené na stratégií tzv. rastových pólov. To značí, že podpora z fondov pôvodne mieri hlavne do miest ako centier hospodárstva a osídlenia. Domnienkou je, že v druhej polovici sa rozvoj bude rozširovať do ich zázemia. Čerpanie eurofondov znamená aj narastanie štátneho zariadenia pre plánovanie, v etape hodnotenia projektov vznikajú novšie strediská korupcie i klientelizmu s alternatívou subjektívneho hodnotenia.

Figel', J.- Adamiš, M. (2004) tvrdia, že členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii zabezpečí okrem viacerých predností aj čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Požiadavkou pre ich získanie sú ale dôkladné a tiež dôveryhodné štatistické údaje spracované na úrovni miest, obcí i regiónov.

Európska únia udeľuje SR finančnú výpomoc pomocou štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu i v programovacom období na roky 2007- 2013. Finančné prostriedky znova zaobstaráva Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR pomocou podriadenej Agentúry na podporu regionálneho rozvoja. Na základe NSRR v programovacom období 2007- 2013 Európska únia pre SR oddelila 11,4 miliardy eur. Výpomoc je rozčlenená do jedenástich operačných programov, uvádza **Štefanov, I. (2008)**.

1.3 Politika súdržnosti

Významným nástrojom sociálneho i ekonomického rozvoja ako tvrdí **Gozora, V. (2005)** je práve Politika súdržnosti a zaraďuje sa k pilierom Európskej únie. Slovo súdržnosť predstavuje držať spolu. Medzi najdôležitejšie ciele politiky súdržnosti Európskej únie na programovacie obdobie 2007-2013 patrí:

- a) Konvergencia
- b) Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
- c) Európska územná spolupráca

Juristický charakter politiky súdržnosti EÚ majú zdroje politiky súdržnosti na programovacie obdobie 2007- 2013 a tieto zdroje tvoria Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF), Európsky sociálny fond (ESF) a Kohézne fondy. Európsky sociálny fond dodáva cieľu sociálnej i ekonomickej jednotnosti napomáhaním priorit i politiky, ktoré sú sústredené na dosiahnutie progresivity smerom k celkovej zamestnanosti zväčšovaním akosti a produktívnosti práce i uplatňovaním sociálnej celistvosti a súdržnosti podľa dispozícií a odporúčaní Európskej stratégie zamestnanosti. Na uplatnenie týchto cieľov je nutné, aby ESF poskytol záujem trom najhlavnejším úlohám a nimi sú:

- vyriešenie viditeľných odlišností v zamestnanosti, hodnotiacich odlišností, absencii pracovných posíl i sociálnych nezhôd v rozšírenej Európskej únii.

- zväčšujúcej sa rýchlosti sociálnej i ekonomickej reštrukturalizácie pre rozvoj ekonomiky a všeobecnosti postavenej na znalostiach.

- demografickým prelomom, ktorých dôsledkom sú starnúce a znižujúce sa pracovné sily.

Podľa **Európskej komisie (2007)** sa politika súdržnosti orientuje hlavne na pomoc nových vkladov do menej rozšírených regiónov, ktoré by sa bez tejto podpory nedokázali realizovať. Politika súdržnosti EÚ sa týka aj problémov, ktoré sú spájané s absenciou možností v druhých regiónoch, s plánom vypomôcť im vzdorovať trvalo silnejšej konkurencii v globalizovanej ekonomike. Tieto rozhodnutia dodávajú vzájomný charakter na zavedenie politiky súdržnosti. Záväzné sú sedem rokov až do roku 2013 podľa mnohoročného významného prístupu, ktorý je hlavným centrálnym pravidlom tejto politiky. Politika súdržnosti Európskej únie je obsiahnutá v zmluvách od roku 1986. Za svoj cieľ si definovala zmenšiť odlišnosť pomedzi úrovňami rozvoja rôznorodých krajov a zintenzívniť sociálnu aj hospodársku súdržnosť. Na obdobie 2007- 2013 politika nadobudla rozpočet 347 miliárd eur, čo predstavuje viac než je tretina súhrnného európskeho rozpočtu.

Štefanov, I. (2008) uvádza, že účelom politiky súdržnosti je zníženie odchylností medzi krajinami s dynamickým tempom, ktorých sa týka cieľ konvergencie. Na periodu 2007-2013 si vláda ohraničila priority ako sú:

Regionálna prijateľnosť a infraštruktúra, ktorej ide o vylepšenie a stavanie verejnej infraštruktúry s cieľom vylepšiť prístupnosť infraštruktúry v regiónoch a zväčšiť efektivitu verejných služieb, ktoré sa jej týkajú.

Ekonomika poznatková, ktorej pomoc rozvoja pomocou investícií do elektronických služieb a náplne, vývinu a prieskumu i pomoc konkurencieschopnosti služieb a organizácií pomocou inovácií.

Vzdelanie a ľudské zdroje, ktorých pomoc sa zacieli na rast zamestnanosti, skvalitnenie ľudského majetku a pracovnej sily kvôli potrebám vedomostnej politiky i umocneniu sociálneho zatriedenia znevýhodnených vrstiev.

Ako konštatujú **Bitterová, M.- Fráterová, Z. (2008)** dominantnou funkciou regionálneho rozvoja i kohéznej politiky, čiže politiky súdržnosti je upevnenie sociálnej i hospodárskej súdržnosti Európskej únie a to predovšetkým smerom ekonomických regionálnych i hospodárskych krokov i krokov na trhu práce. Jedným zo všeobecných

nástrojov sociálnej a ekonomickej politiky spoločenstva národov je pomáhať očakávaniam vývoja vzdelanostnej verejnosti nie iba vo svojom štáte, ale i v kompletnej Únii.

1.4 Štrukturálne fondy Európskej únie

Súdržný fond a štrukturálne fondy sú prostriedkami regionálnej i systémovej politiky Únie. Vyváženie regionálnych odlišností podľa zjednotenej Európy je ich funkciou. Ide o spoločné fondy, a preto orgány spoluzodpovedné za ich správu musia dávať pozor na to, aby sa používali podľa predtým určenými podmienkami a na daný účel. Kohézny fond a ŠF stvárajú až tretinu konečného rozpočtu Európskej únie, čo je hneď po poľnohospodárstve druhá peňažne najväčšia suma EÚ. Zásady na zúročenie týchto fondov stanovujú individuálne rozhodnutia Rady Európskej únie, ktoré sú legitímne na úplné sedemročné rozpočtové štádium EÚ.

Funkciou fondov je výpomoc sociálnej konzistencie i ekonomického rozvoja v nevyspelejších krajoch a ochrana životného prostredia. Sú tak súčasne nebezpečenstvom i možnosťou. Eventuálne ich vyhovujúcim využitím sa môžu stať zásadným nápadom pre usporiadanie regionálnych nerovností, zmysluplného rozširovania naturálnej aj spoločenskej kapacity osobitných oblastí a ich efektívneho používania, ba aj zväčšovanie akosti života spoločnosti ako skupiny. Ale môže dôjsť k postaveniu, keď ich nevyhovujúce i netransparentné využitie dokáže súčasné problémy ešte viac prehĺbiť, definuje **Zamkovský, J. (2004)**.

Ako tvrdí **IBS Slovakia (2005)** štrukturálne fondy pomáhajú mnohoročným programom, ktoré tvoria stratégiu vzrastu odporúčanú podľa spolupráce, ktorá spojuje oblasti, Európsku komisiu i členské krajiny. Tieto programy popritom ponímajú usmernenia vypísané Európskou komisiou s významom pre kompletnú EÚ. Eminentným prostriedkom regionálnej politiky sú štrukturálne fondy Spoločenstva. Nutnosť premeniť tieto fondy s cieľom zväčšiť ich efektívnosť vyslovil jednotný európsky akt.

Bitter, J.- Bitterová, M. (2005) uvádza, že prostriedkom štrukturálnej politiky sú fondy Európskej únie, ktoré Únia používa na docielenie svojich zámerov. Cieľ týchto plánov je náprava trvalo udržateľného rozvoja vidieka a multifunkčného roľníctva, pritom premyslenými cieľmi sú zveľadiť akosť života dedinského obyvateľstva pomocou rastu

životnej úrovne, poporiadku eliminovať nejednotnosť pozemkov, ďalej zväčšiť znalostnú úroveň roľníckeho obyvateľstva ponad kvalifikované vzdelávanie a vylepšiť efektívnosť agrárnej výroby pri zabezpečení akosti.

Mnohoročné programy oblastného rozvoja sú vyplácané zo štrukturálnych fondov, ktoré navzájom zhotovujú členské krajiny, Európska komisia i regióny. Právo na používanie štrukturálnych fondov vlastní len členské krajiny EÚ a plánujú sa na sedemročnú fázu. Čerstvým programovacím štádiom je fáza rokov 2007- 2013, tvrdí **Kráľová, Z. (2009)**.

Jakš, J. (1998) vysvetľuje, že fakt, že štrukturálne fondy sú značne solventne podporované, svedčí o vážnosti tejto spornosti pre osobitné krajiny a regióny. Kompenzovať sugestivitu iných faktorov, ktoré sú odvodené zo sumárneho vývoja ekonomiky krajín EÚ a ich interných regionálne- štrukturálnych krokov, však nemôžu.

Podľa **Coronakisa, Basil A. (2002)** podstatným účelom štrukturálnych fondov EÚ je úsilie a kompenzácia o zjemnenie nezhôd pomedzi chudobnejšími a bohatšími krajinami a následne pomoc znevýhodneným oblastiam a populácii. Peňažná pomoc je spôsobom, ktorý vypomáha chudobnejším a zanedbaným regiónom v oblasti EÚ. Tiež je cieľom zaistenie jednoduchšieho fungovania zjednoteného trhu a najmä okruhy investovania do projektov sú orientované na špecializovanú prípravu, zamestnanosť i infraštruktúru. Dané ciele sa osvedčujú prostredníctvom ŠF EÚ.

Tóth, R. (2008) konštatuje, že prostriedkami štrukturálnej politiky od roku 2007 sú dva štrukturálne fondy, Európska investičná banka (EIB) a kohézny fond. V súčasnej dobe k štrukturálnym fondom zaraďujeme Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) a Európsky sociálny fond (ESF). Kým Európsky sociálny fond platí plány na pomoc zamestnanosti, produkcie práce a akosť pracoviska, tak Európsky fond regionálneho rozvoja podporuje rozmach ekonomicky oslabenejších regiónov.

Otelliová, M. (1998) píše, že zhruba dve tretiny peňažných nástrojov sa investuje do krajov v oblasti Kohézneho fondu i štrukturálnych fondov. Rozmer peňažných prostriedkov, ktoré ČŠ oslobodzujú na zmiernenie odlišností pomedzi európske regióny, má neustále stúpajúci smer. Štrukturálne fondy okrem iného odohrávajú význačnú funkciu i v takých cieľoch spoločenstva, ktoré sa vzťahujú na boj smerom k nezamestnanosti. Ich

zásluhou sa vydarilo uchrániť alebo vytvoriť viac ako dva milióny pracovných miest. ŠF predovšetkým slúžia na to, aby napomáhali i stabilizovali vyšší zmysel pre ekonomickú a sociálnu jednotnosť v oblasti spoločenstva.

Štrukturálne fondy sa spravujú pravidlom trvalo udržateľného rozvoja ako vodorovného účelu. Vzájomne s opatreniami pre značné partnerské zastúpenie včítane regionálnej i vlasteneckej verejnej správy, ako aj rozsiahleho okolia subjektov, včítane mimovládnych štruktúr, vysvetľuje **Krnáč, J. - Kožiak, R. - Liptáková, K (2008)**.

Šebo, A.- Kočner, M. (2006) konštatujú, že účelom štrukturálnych fondov je pomoc na rozvoj vybraných podnikateľských činností stredného i malého podnikania v úseku plánov vzťahujúcich sa na cestovný ruch, produkciu, všeobecnú infraštruktúru, služby, vlastne na samostatné územné skupiny. Cieľom týchto nástrojov je financovanie peňažných nákladov, ako aj prevádzkových hodnôt vybraných prosperujúcich projektov. Podstatnou stránkou štrukturálneho financovania je, že podnikateľské činnosti v oblasti prvého štádia zhotovenia projektu sa budú platiť z vlastných zdrojov, a len po dodržaní všetkých predpokladov stanovených implementačnou agentúrou budú teda venované výdavky na refundovanie z prostriedkov Európskej únie.

Srnková, E. (1997) uvádza, že podstatným cieľom štrukturálnych fondov je zaistiť vyberanejšiu hospodársku i sociálnu rovnováhu v EÚ a znížiť oblastné odlišnosti spolufinancovaním rozvojových plánov v krajoch v spolupôsobení s členskými krajinami. Peňažná výpomoc zo ŠF a ďalších peňažných prostriedkov Únie je zabezpečená rozličnými verziami, ktoré odzrkadľujú kategórie úkonov. Peňažná podpora v prípade štrukturálnych fondov vie mať jednu z nasledovných verzií a to je spolufinancovanie vlasteneckých štruktúr podpôr, ktoré sú prospešné pravidlám Únie, ďalej spolufinancovanie operačných plánov, jednotlivé aplikácie väčších projektov, fundovanie celkových grantov a podpora technickej pomoci včítane krokov na odhadnutie, chystanie, sledovanie i zhodnotenie štúdií, činov i názorných plánov.

1.4.1 Európsky fond regionálneho rozvoja

Takisto ako v predošlom programovacom období definuje všeobecná oblasť rovnaké predpisy, pravidlá a zásady záväzné pre tri programy Európsky fond regionálneho rozvoja,

Európsky sociálny fond a Kohézny fond s novým juridickým prostriedkom, Európske zoskupenie pre územnú spoluprácu (EZÚS), stanovený na zjednodušovanie medzištátnej, cezhraničnej bud' interregionálnej kooperácie medzi inštitúciou miestnej správy. Táto zostava, právnický subjekt, bude financovať plány územnej kooperácie postavenej na zmluvnej spolupráci inštitúcií oblastnej, miestnej, štátnej, alebo druhej správy.

ERDF musí vypomôcť súkromným aj verejným vkladom, ktoré dopomôžu k vyváženiu odlišností pomedzi euroregiónmi. Ako aj doposiaľ, Európsky fond regionálneho rozvoja ponúkne podporu plánom koncentrovaným na oblastný rozmach, hospodárske zvraty, zväčšenie konkurencieschopnosti a územne spolupôsobenie. Nanajvýš prioritné pramene dôjdu na výskum a vedu, ochranu životného prostredia, obnovu i ochranu rizika, vysvetľuje **Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci (2007)**.

Európsky fond regionálneho rozvoja má za povinnosť skladať sa na vyváženie najväčších nerovnováh medzi krajinami. Vypomáha verejným i súkromným vkladom v oblasti nástrojov, ktoré tieto nerovnosti eliminujú. Priority jeho platenia obsahujú výskum a vedu, ochranu životného prostredia, obnovu a v minimálne vyspelých krajinách vklady do infraštruktúry, konštatujú **Hajšel, R. – Hruščová, Z. - Janíková- Stavrovská, I (2007)**.

Podľa **Kadlečíkovej, M. et al. (2001)** úmyslom fondu je znižovať odlišnosti medzi krajinami Spoločenstva a dodáva peňažnú pomoc rozvojovým projektom v zaostalejších oblastiach. Z pohľadu peňažných nástrojov je ERDF najväčším zo štrukturálnych fondov Európskej únie a pomáha činnostiam ako sú úžitkové investovanie na poskytnutie utvárania alebo živenia trvalých pracovných pozícií, investovanie do infraštruktúry s odlišnými príležitostami podriadeným účelu, ďalej rozvoj súkromného potenciálu, čiže lokálny rozvoj i rozvoj stredných a malých firiem v problematických krajinách, tiež výskum a vývoj, alebo investovanie upriamené na životné prostredie.

1.4.2 Európsky sociálny fond

Medzi hlavné a podstatné štrukturálne fondy zaraďujeme už spomínaný Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond. Európsky sociálny fond je považovaný za najstarší zo všetkých štrukturálnych fondov a skladá sa z rozvoja

ľudských zdrojov ako nevyhnutného článku rozvoja regiónov. Platia sa z neho projekty na zväčšovanie prispôsobivosti zamestnancov prostredníctvom ich vzdelania, zväčšovania priblíženiu sana trh práce, financovanie úprav burzy práce i upevnenie sociálnej inklúzie, píše **Hajšel, R. – Hrušcová, Z. - Janíková- Stavrovská, I (2007)**.

Ako sa vyjadruje **Kadlečíková, M. et al. (2001)** , Európsky sociálny fond je zásadným prostriedkom sociálnej politiky a bol vytvorený v roku 1960. Udeľuje peňažnú podporu kvalifikovanému výcviku, vzdelávaniu i projektom na produkciu pozícií. ESF vypomáha okrem iného aj cieľom ako sú pracovná celistvosť nezamestnaných ľuďí v kontexte s mnohoročnou zamestnanosťou, zamestnanecká integrácia mladých osôb, ktorí si zháňajú prácu, pomoc tým istým možnostiam na trhu práce, adaptovanie sa robotníkov premene priemyselnej oblasti, zintenzívnenie humánnej možnosti vo vede, technike i výskume, taktiež upevnenie vzdelanostného i edukačného zariadenia a integrácia osôb, ktorí sú vystavení vyhodneniu zo zamestnaneckého trhu.

1.4.3 Kohézny fond

Podľa **Krnáča, J. - Kožiaka, R. - Liptákovej, K (2008)** bol Kohézny fond vytvorený s účelom prispievať zo stránky Európskej únie na financovanie infraštruktúrnych plánov v úseku životného prostredia a dopravy. Financovanie z fondu obsahuje plány, ich peňažne aj technicky samostatné fázy , schémy a celky projektov pre komunikačnú i environmentálnu infraštruktúru. Dá sa financovať i dočasné a technické články, články uskutočniteľnosti a technickej podpory. Následky za finálnu voľbu projektov a určenie stupňa ich financovania berie Európska komisia, ktorá hodnotí individuálne každý projekt. Kohézny fond napĺňa jestvujúce štrukturálne fondy a pozoruje účel minimalizovať jestvujúce sociálne financovanie plánov v sekcii celoeurópskej cestnej siete i životného prostredia.

Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci (2007) uvádza, že Kohézny fond je stanovený tým členským krajinám, ktorých hrubý národný dôchodok (HND) znamená menej ako je 90 percent priemeru Európskej únie. Dotýka sa vlastne nových členských krajín a to Grécka a Portugalska. Nástroje z neho sa môžu využiť na financovanie plánov transeurópskych sietí i životného prostredia.

Kráľová, Z. (2009) vysvetľuje, že z Kohézneho fondu sa napomáhajú rozmerné infraštruktúrne plány v sektore životného prostredia, pričom sa z fondu dajú podporovať projekty, ktoré sú spojované s dopravou alebo energetikou, pokiaľ vypovedajú zreteľné preferencie pre životné prostredie a aj v sektore transeurópskych cestných sietí.

1.5 Programovacie obdobie pre roky 2007- 2013

Krnáč, J. - Kožiak, R. - Liptáková, K (2008) uvádzajú, že pre programové obdobie 2007- 2013 pri porovnaní s uplynulým programovacím obdobím 2000- 2006 prišlo k daktorým pamätným prelomom. Všetky prostriedky oblastnej politiky sa pokladajú za štrukturálne fondy, pričom k nim neprináleží podpora a výpomoc poľnohospodárstva a rybolovu, ako to jestvovalo v minulom období. Neznačí to však to, že tieto sféry zostali bez postrehnutia. Priam opačne, je im poskytnutý jednotlivý záujem v oblasti rozpočtu Európskej únie.

Kráľová, Z. (2009) ďalej vysvetľuje, že pre programovacie obdobie 2007- 2013 sú v oblasti štrukturálnych fondov stanovené tri nasledovné ciele:

1. Cieľ Konvergencia je sústredený na zrýchlenie štrukturálneho postupného zblížovania minimálne rozvinutých členských krajín a oblastí prehlbovaním pravidiel zamestnanosti i rastu pomocou zväčšovania a skvalitňovania akosti investícií do poznateľného a ľudského majetku, rozvoja obnovy i vedomostnej organizácie, zvyknutiu si na ekonomické i sociálne obmeny, skvalitňovanie životného prostredia, prevencie aj úradnej efektívnosti. Daný cieľ znamená prvenstvo fondov.

2. Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť je sústredený na povzbudenie konkurencieschopnosti a čara krajov, ako i zamestnanosti predpovedaním ekonomických aj sociálnych premien a posilnenie obnovy, organizácii postavenej na znalostiach, prevencia životného okolia a ochrany pred nebezpečenstvom, posilnenie prispôsobivosti zamestnancov a firiem a rozvoj trhov práce, ktoré sú sústredené na sociálne zatriedenie.

3. Cieľ Európska teritoriálna spolupráca je sústredený na povzbudenie cezhraničného partnerstva pomocou vzájomných lokálnych i regionálnych podnetov, vzpruženie nadnárodného spolupôsobenia pomocou činností, ktoré sa skladajú k územnému integrovanému vzrastu plniacemu prvenstvu Spoločenstva.

1.5.1 Národný strategický referenčný rámec SR

Podľa Štefanova, I. (2008) na základe NSRR v programovacom období 2007- 2013 Európska únia vydela pre Slovensko 11,4 miliardy eur. K stanovenému rozmeru sa pridá aj spolufinancovanie z národného rozpočtu. Pomoc je rozčlenená do jedenástich operačných programov.

Tab. 1

Peňažná alokácia na operačné programy NSRR SR 2007-2013

OPERAČNÉ PROGRAMY	ALOKÁCIA NÁSTROJOV ZO ŠF A ŠR NA ROKY 2007 – 2013 (V TIS. EUR)
Regionálny OP	1 445 000
Životné prostredie	1 800 000
Doprava	3 206 905
Zdravotníctvo	250 000
Informatizácia spoločnosti	993 095
Výskum a vývoj	1 209 415
Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	772 000
Bratislavský kraj	87 000
Technická pomoc	97 601
Vzdelávanie	617 802
Zamestnanosť a sociálna inklúzia	881 802
Spolu za ŠF	11 360 620

Zdroj: NSRR SR,2007

Na to, aby Slovensko smelo v zredukovanom plánovacom období 2004- 2006 odčerpávať peňažné nástroje zo štrukturálnych fondov, musela mať spracovaný Národný rozvojový plán (NRP). Daný plán určoval prvenstvá, účely, ba aj kroky, ktoré budú platené nie iba z prostriedkov štrukturálnych fondov, avšak aj zo štátnych prameňov. Pre roky 2007- 2013 je týmto daným významným dokladom Národný strategický referenčný rámec. Národný rozvojový plán a NSRR sú uskutočňované formou tzv. operačných programov. Pokiaľ NRP stanovoval štyri operačné plány, NSRR ich určuje v troch premyslených prioritách desať, definuje **Borovský, J. - Smolková, E. - Niňajová, I (2008)**.

1.5.2 Európska investičná banka

Ako vysvetľuje **Weidenfeld, W.- Wolfgang, W. (1997)** Európska investičná banka je nielen bankou, ale súčasne aj slobodným orgánom v oblasti Európskej únie. Dodáva garancie i výpožičky na financovanie vkladových plánov, ktoré pridávajú k vyrovnanému rozmachu Spoločenstva. Počína si v súlade s bežnými ekonomickými i bankovými pravidlami o podávaní úverov a tesne spolupôsobí s rôznymi peňažnými orgánmi. Banka pri vyberaní plánov koná výberovo a vyberá si tie, pri ktorých sa skladá s investíciami na neustály a súdržný rozvoj. Výpožičky sa udeľujú súkromným aj verejným záujemcom o investície v rámci infraštruktúry, služieb, agrikultúry, či energie. Na platenie daných projektov si EIB zväčša vypožičiava na peňažných trhoch členských krajín a na medzištátnych majetkových trhoch. Pri svojich činnostiach za oblasťou Spoločenstva Európska investičná banka podstatnou rozmerom posilňuje rozvojovú politiku.

Otelliová, M. (1998) ďalej stanovuje, že stálou funkciou a prvenstvom Európskej investičnej banky je upevňovanie sociálnej i ekonomickej zviazanosti zväčšenými vkladmi v krajoch, ktoré pozaostávajú v rozvoji, alebo tiež ktoré vzdorujú spornostiam so zmenami.

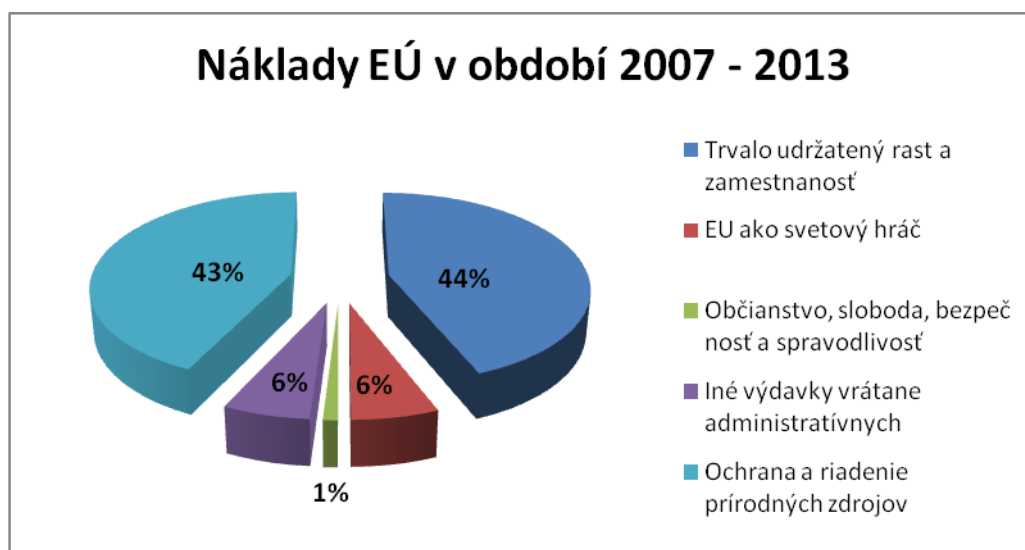
Európska investičná banka je rozhodujúcim peňažným orgánom EÚ. Najmä vďaka práci, ktorú vydáva pri nadobudnutí peňažných nástrojov na platenie významných infraštruktúrnych projektov a na posilnenie rozkvetu menších i stredných firiem, konštatuje **Európska komisia (2007)**.

1.6 Rozpočet Európskej únie

Podľa **Lipkovej, L. et al (2004)** nový peňažný rozhl'ad sa týka obdobia rokov 2007-2013. Tento daný rozhl'ad bol zhotovený pre Európsku úniu, ktorá sa skladá z 27 členských krajín. Výslednou formou peňažného rozhl'adu, ktorá sa musí verejne schváliť európskymi orgánmi, ráta pre sedemročnú fázu s peňažným komplexom 864,4 miliardy eur.

Kráľová, Z. (2009) reaguje na fakt, že Európska únia vplýva na naše bytie metódou, ktorú napokon pokladáme za prirodzenosť. Príveľa úspechov bolo docielených pomocou peňažných zdrojov, ktoré pochádzajú z rozpočtu Európskej únie. Rozpočet Európskej únie je úhrnné množstvo peňažných nástrojov, ktoré má EÚ k dispozícii v procese jedného roka. Avšak jednoročný rozpočet Únie musí byť v znení s mnohoročnou rozpočtovou oblasťou, ktorú určujú ministri členských krajín a tiež Parlament na požiadavku Komisie. Momentálny peňažný rámec na obdobie rokov 2007- 2013 je utvorený na všeobecných piatich zásadách a to:

- ochraňovanie a vedenie prírodných prameňov, kde sa ráta s celkovou hodnotou 371 miliárd eur, ktoré sa vynaložia na financovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky i na politiku životného prostredia.
- trvalo udržateľný rast, pri ktorom sa kalkuluje so súhrnným rozpočtom 382 miliardy eur i so započítaním zdrojov na štrukturálne fondy, vzdelanie, vedu aj výskum.
- samostatnosť, bezpečnosť, ľudia i spravodlivosť, kde na spravodlivosť i vnútorné záležitosti sa zahŕňa výsledná hodnota 10,77 miliardy eur.
- Európska únia ako celkový hráč bude so súhrnnou hodnotou 49,5 miliardy eur posilňovať rozvojové štáty, hlásať ľudské oprávnenia, základný rozmach susediacich štátov i zahraničnú a bezpečnostnú politiku.
- na úradné náklady vcelku pripadne čiastka 5,75 percent rozpočtu, čo značí hodnotu 49,8 miliardy eur (obr.1).

Zdroj: Európske fondy pre Slovensko

Obr. 1

Náklady EÚ v období 2007- 2013

Podľa **Otellovej, M. (1998)** sa pridáva Spoločenstvo k financovaniu nacionálnych projektov a pomáha tým medzištátnej spolupráci a zámene praxe. Články posilňujúce oblastný rozvoj činia pre skupiny obyvateľov s menšími príjmami i správne úrady príležitosť mať podstatnejšiu funkciu v zahraničí v celoeurópskom počítadle.

Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci (2007) uvádza, že európske fondy budú od roku 2007 zaraďované v rámci novej politiky ekonomickej i sociálnej jednotnosti. Členské krajiny dosiahnu všeobecne hodnotu 347,410 miliardy eur. Pre uľahčenie metód zmenšila Komisia sumu peňažných prostriedkov a vytvorila podobnú sústavu pre oba fondy a to Kohézny a štrukturálny, ktoré budú mať mnohoročné programovacie obdobie a odsúhlasila zásadu financovania jediného operatívneho programu na jeden fond. Na hociktorú prioritu fondy pridajú prinajmenšom 20 percent pri splnení takýchto peňažných stropov.

Tab. 2**Finančné hranice EÚ na obdobie 2007- 2013**

PROGRAMY	ČIASTKA
Kohézny fond	85 %
Cieľ „ Konvergencia “	75 %
Cieľ „ Konkurencieschopnosť “	50 %
Cieľ „ Spolupráca “	75 %

Zdroj: Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci

1.6.1 Podoby financovania z Európskej únie

Ako vysvetľuje **Kráľová, Z. (2009)** podoby financovania z rozpočtu Európskej únie sa dajú rozčleniť na dve všeobecné kategórie a to v rámci charakteru a vďaka poskytovateľovi. V zmysle charakteru sa jedná o verejné zákazky a granty. Verejné zákazky alebo inak tendre sú podávané pomocou apelácii na predvolanie ponúk na kúpu tovaru, služieb, ba aj prác na zaistenie aktivít orgánov buď programov Únie. Ak ide o granty, tie sú ponúkané na spolufinancovanie charakteristických projektov či účelov, väčšinou formou výziev na ponúkание námetov. V Rámci poskytovateľa, to znamená toho, kto má na starosti financie a rozhoduje o pridávaní grantov i určení zákaziek, sa jedná o členské krajiny, tretie krajiny, medzištátne inštitúcie a Európsku komisiu.

Gozora, V. (2005) popisuje, že uskutočňovanie projektov si pýta peňažné prostriedky, ktoré potláčajú nevyhnutné investičné a činnostné výdavky projektu. Vkladové výdavky sa dajú roztriediť do dvoch celkov a nimi sú neustále aktíva a prevádzkový majetok.

Wokoun, R. (2003) usudzuje, že je reálne diferencovať päť širokých tried regionálnych stimulov. Medzi tieto stimuly zaradíme majetkové granty, ktoré vyplňajú isté percento rozpočtových výdavkov projektu, potom dotácie, ktoré sa týkajú úrokov, daňové uvoľnenie, ďalej prospešné odpisové tarify a podpory uplatnené na pracovnú energiu.

2. Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo zhodnotenie možností a predpokladov čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a z národných zdrojov na rozvoj mesta Šaľa. Podstatným cieľom bolo i vyhodnotenie a následne priblíženie prínosov konkrétnych uskutočnených projektov mesta Šaľa z prostriedkov Európskej únie.

Slovenská republika sa v súčasnej dobe nachádza už v novom programovacom období rokov 2007- 2013, počas ktorého nadobúda právo používať štrukturálne fondy, ktoré predovšetkým slúžia na to, aby napomáhali i stabilizovali vyšší zmysel pre ekonomickú a sociálnu jednotnosť v oblasti spoločenstva. Základom naplnenia určeného cieľa okrem analýzy čerpania štrukturálnych fondov a jeho následného vyhodnotenia je aj dôkladné vymedzenie vplyvu získaných finančných prostriedkov na zlepšenie stavu mesta Šaľa v kultúrnej, sociálnej i hospodárskej oblasti z uvedených uskutočnených projektov.

Univerzálnym prvotným postupom na dosiahnutie strategického cieľa, ktorý bol v tejto diplomovej práci určený, bolo vzdelávanie z domácich i zahraničných literárnych prameňov. V práci naše zameranie smerovalo k čiastkovým cieľom diplomovej práce, ktorými sú:

- Definovanie tematiky regionálnej politiky a používania prostriedkov zo štrukturálnych fondov.
- Charakteristika vybraného mesta
- Priblíženie projektov, ktoré v programovacom období 2007- 2013 dosiahli najväčší význam na celkový rozvoj mesta Šaľa.
- SWOT analýza danej lokality

Formou realizovaných projektov, ktoré boli sústredené hlavne na rozvoj mesta a okolia, obnovu a skvalitnenie sociálnych a vzdelanostných služieb a isté zaobstaranie kultúrneho rozvoja , sa úspešne podarilo vylúčiť osobitné problémy, ktoré v predchádzajúcom období prevládali.

3. Metodika práce

Súdržný fond a štrukturálne fondy sú prostriedkami regionálnej i systémovej politiky Únie. Vyváženie regionálnych odlišností podľa zjednotenej Európy je ich funkciou. Ide o spoločné fondy, a preto orgány spoluzodpovedné za ich správu musia dávať pozor na to, aby sa používali podľa predtým určenými podmienkami a na daný účel.

Zameraním diplomovej práce bolo hodnotenie vplyvu čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a z národných zdrojov na rozvoj mesta Šaľa. Popri spracovávaní predmetnej témy, ktorá obsahovala definovanie základnej charakteristiky Európskej únie, regionálnej politiky EÚ i Slovenska, ďalej štrukturálnych fondov i politiky súdržnosti, taktiež sa venovala pozornosť programovaciemu obdobiu 2007-2013, sme vychádzali z literatúry domácich i zahraničných autorov, štatistických údajov a rôznych informácií, ktoré boli získané pomocou knižných publikácií, vedeckých časopisov a pod. Podkladom k tejto diplomovej práci boli predovšetkým:

- oficiálne publikácie vydávané delegáciou Európskej komisie v SR
- rôzne knižné publikácie a štúdie týkajúce sa danej problematiky.
- internetové zdroje
- Odborná literatúra, články, noviny

Na základe spracovanej témy, pre zhodnotenie a konfrontovanie nadobudnutých poznatkov boli aplikované tieto metódy:

- metóda analýzy, ktorá sa zvolila vo výsledkoch práce. Vo výsledkoch práce boli analyzované informácie o meste Šaľa a následne analýza konkrétnych projektov realizovaných v danom meste.

- metóda syntézy, ktorá je metódou spájania jednotlivých zložiek do celku. Daná metóda bola použitá pri vypracovaní výsledkov a záverov, v záverečnom vyhodnotení.

- metóda deskripcie- nakoniec sa opisovali jednotlivé fakty, pojmy a údaje. Ide o metódu deskripcie, ktorá bola použitá v analýze teoretických informácií, nadobudnutých z odbornej literatúry.

Výsledkom spracovania a zhrnutia všetkých potrebných informácií a dôležitých údajov, ktoré boli nadobudnuté pravidelnou návštevou mestského úradu v Šali je celková charakteristika projektov mesta a ich prínos pre obyvateľov a okolie. K dispozícii boli poskytnuté podklady k uskutočneným projektom. Vďaka potrebným materiálom sa vybrali všeobecné informácie, ktoré sa následne spracovali a využili vo výsledkoch práce.

Na záver diplomovej práce bola použitá celková SWOT analýza mesta Šaľa, ktorá je istým zhodnotením súčasných silných stránok, slabých stránok, taktiež príležitostí a ohrození, ktoré je nutné vnímať a hodnotiť.

4. Výsledky práce

4.1 Okresné mesto Šaľa a jeho charakteristika

Mesto s názvom Šaľa naplňa úlohu administratívno-správneho, ekonomického a kultúrneho strediska okresu Šaľa. Okres Šaľa s rozlohou 355 km² sa vypína na južnej strane západného Slovenska v ústrednej časti Podunajskej nížiny. Mesto Šaľa sa nachádza v Nitrianskom samosprávnom kraji a je sídlom obvodu Šaľa. V oblasti katastrálneho územia mesta Šaľa boli vyhradené štyri prírodné skupiny, jeden regionálneho charakteru a tri miestneho profilu. Krajinná štruktúra územia je pestrá a veľmi rozmanitá, dominantným prvkom územia je rieka Váh, ktorá cez túto oblasť preteká.

Mesto sa zaraďuje medzi najstaršie mestá na Slovensku a je významné aj ako archeologická lokalita. Poloha mesta a nížinný charakter pásma, na ktorom leží sa podieľajú spoločne na tom, že dodnes patrí medzi najteplejšie a zároveň najsuchšie oblasti na Slovensku. V okolí tohto mesta sa nenachádza nijaký národný park a tiež ani chránená krajinná oblasť. Avšak disponuje niekoľkými chránenými územiami a pomedzi chráneného územia členíme šesť prírodných pamiatok a dve chránené areály v regióne Šaľa.

Poloha mesta a nížinný charakter územia, na ktorom leží sa podieľajú na tom, že patrí medzi najteplejšie a zároveň najsuchšie oblasti na Slovensku. Mesto Šaľa leží na pravom a ľavom brehu dolného toku Váhu. Teplé letá, skorý nástup jari a dlhé slnečné jesenné mesiace predurčujú tento región ako mimoriadne vhodný pre letnú rekreáciu s jej najvýraznejšími atribútmi - kúpaním a vodným športovaním.

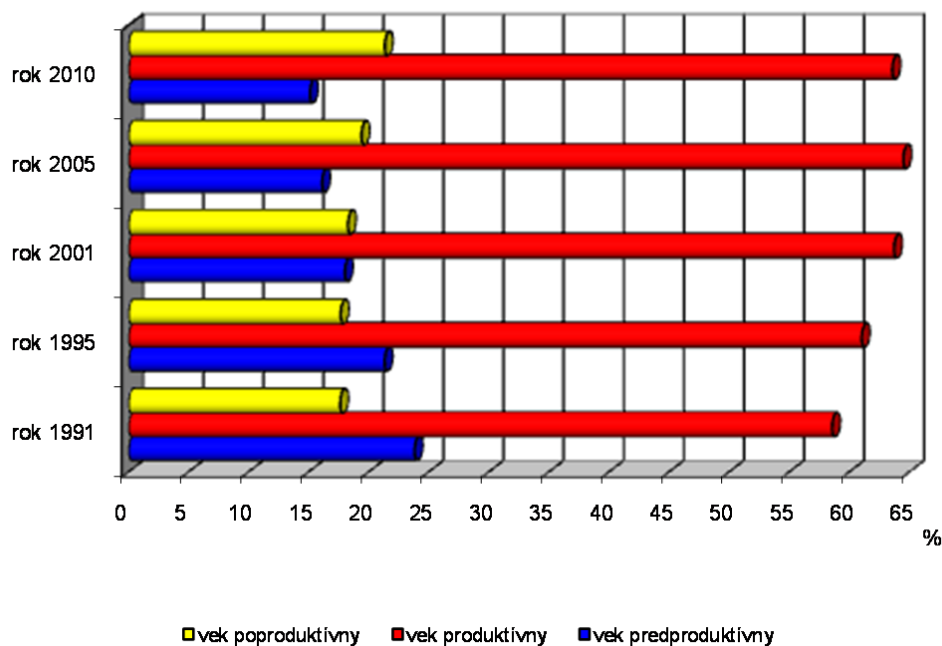
Okres vyplňajú Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina. Vzťahy k širšiemu zázemiu vplývajú z polohy okresu. Vo vzťahu k centráram susedných okresov, k centru Nitra a Bratislava predstavuje modálny región tvorený stredne veľkými až veľkými vidieckymi sídlami. Mesto leží v geotermálnej oblasti a z toho dôvodu sú geotermálne vrty v Šali využívané. Cez mesto preteká rieka Váh, ktorú tu križujú významné cestné a železničné komunikácie. V letných mesiacoch je možné využiť i návštevu termálneho kúpaliska v obci Diakovce, ktorá je od Šale vzdialená 9 km, s formou možnosti ubytovania sa i stravovania. Šaľa má výbornú polohu, veľmi dobré cestné a železničné spojenie ako som už spomínala.

Medzi veľavýznamné vnútroštátne cesty sa zaraďuje cesta č. I/75 Galanta – Šaľa - Nové Zámky, ktorej súčasťou je mostný objekt cez rieku Váh v Šali. V okolí Šale sa nenachádza žiadny národný park ani chránená krajinná oblasť. Medzi chránené územia patrí 6 prírodných pamiatok a 2 chránené areály v regióne Šaľa.

Pozornosť sa venuje hlavne ekológii, ochrane a tvorbe životného prostredia, riešeniu dopravy v celej mestskej časti, ale i možnosti zdravého pohybu, rozvoju cykloturistiky, vodných športov, peších trás, zón oddychu, detských ihrísk a výsadby zelene.

Celkovo Šaľa patrí pomedzi také mestá, ktoré už v stredoveku narábali markantným počtom obyvateľov. Svojim počtom obyvateľov a to je okolo 25 000 Šaľa je síce malým mestom, ale demografické zloženie vypovedá zaujímavé stránky. Zloženie vzdelanosti je vyhovujúce, podiel obyvateľstva so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním je vyšší, ako je regionálny priemer. V období roku 2006 bola v centre mesta, medzi obchodmi vystavaná pešia zóna.

Druhá aj tretia fáza výstavby pešej zóny sa uskutočňovala koncom roku 2010 a mala by byť dokončená v roku 2011. Vekové zloženie obyvateľstva mesta sa odkláňa z obyčajnej situácie miest Západného Slovenska a poukazuje na žičlivé hodnoty. V pláne vývinu produkčných kategórií ľudstva v časovom rozpätí do rokov 2005 a 2010 by v konkrétnom okrese Šaľa malo dôjsť k zmenšovaniu podielu obyvateľstva predproduktívneho veku, čo predstavuje v roku 2010 okolo 15,1%, k ustáleniu podielu obyvateľstva produktívneho veku, čo predstavuje v roku 2010 63,6 percenta a k nárastu podielu obyvateľstva poproduktívneho veku, ktoré bude je okolo 21,3 percent, čím sa teda zmenší absolútna položka predproduktívneho obyvateľstva teoreticky o 4380 obyvateľov, a opačne narastie počet obyvateľov produktívneho a poproduktívneho veku.

Obr. 2

Vývin vekovej štruktúry v okrese Šaľa za obdobie 1991- 2010

Národnostné zloženie obyvateľstva má mesto veľmi pestrofarebné. Toto národnostné zloženie vystihuje vynímajúc väčšinového 79,9 percenta slovenského obyvateľstva aj 18 percentnú prítomnosť maďarskej národnosti. Z náboženského hľadiska má prevahu rímsko-katolícka cirkev, je to konkrétne 52%, ďalej evanjelického vierovyznania je 4,0 percent obyvateľov a bez vyznania je 23,6 percent občanov. Miera nezamestnanosti dosahovala v okrese narastajúci postup, čo bolo ovplyvnené najmä dôsledkami hospodárskej krízy. Miera nezamestnanosti v okrese dosiahla koncom roka 2009 čiastku 10,08 percent, čo značilo menší pokles, ale v júni 2010 bol zameraný znova mierny nárast nezamestnanosti na hodnotu 10,30 percent. Zmenšenie miery nezamestnanosti v kraji nie je následkom investícií do rozvoja hospodárstva rovno v regióne, ale je dôsledkom migrácie za pracovnými príležitosťami do Trnavského a Bratislavského samosprávneho kraja. Vkladanie do rozvoja hospodárstva určujú i investície do dostavania a rekonštrukcie infraštruktúry, ktoré sú pre mesto v rámci budúceho vývinu neodmysliteľné.

Zo 14 tisíc ekonomicky aktívnych občanov najväčší podnik Duslo a.s. v okolí mesta zamestnáva približne 1700 občanov Šale. Navzdory tomu v tamojšom verejnom živote je neustále prítomná nutnosť nadobudnutia nových investorov do mesta. Z pohľadu platného regionálneho členenia je mesto časťou Nitrianskeho samosprávneho kraja. Avšak odstupom času sa môže pokojne povedať o pozitívnom rozvoji zamestnanosti. V okrese Šaľa postupom rokov narastá tiež podiel zamestnaných v oblasti obchodu. Vysokú zamestnanosť mesta a okresu v priemysle upevňuje jeden z najväčších chemických podnikov Slovenska a to už spomínaný podnik Duslo a.s. Šaľa. V rámci stavebníctva najväčšími podnikmi sú Invest s.r.o. Šaľa, ďalej Vodomont VS a.s. a aj Hydrostav.a.s. Mesto Šaľa sa ako jediné v okrese pýši štatútom mesta a má najrozsiahlejšiu hustotu osídlenia. Mesto disponuje tiež s dobrou polohou na dochádzanie za prácou z obcí do mesta Šale, ba aj na dochádzanie z mesta Šaľa do Nitry , či Bratislavy na základe zodpovedajúceho dopravného spojenia.

Tab. 3

Vývin nezamestnanosti v meste Šaľa- počet uchádzačov o prácu

Rok	spolu	muži	ženy
2000	2337	1099	1238
2001	2188	999	1189
2002	2194	987	1207
2003	1771	811	960
2004	1378	571	807
2005	1344	540	804
2006	1283	469	814
2008	780	312	468
2009	1120	510	610
2010	1152	545	607

4.1.1 Negatívne stránky mesta

Ako každé mesto aj mesto Šaľa má svoje pozitívne aj negatívne stránky. Z hľadiska negatívnych stránok prevládajú najmä v oblasti cestovného ruchu, školstva a kultúry, či sociálnych zabezpečení. Čo sa týka cestovného ruchu, teoreticky v meste chýba ponuka pre akékoľvek odvetvie cestovného ruchu. V zahraničí je obvyklý model vytvorenia klastrov, ktoré by zastrešovali reklamu príležitostí v oblasti cestovného ruchu a využiteľnosť už existujúcich zariadení. Mesto vzhľadom na blízkosť k jestvujúcim strediskám, by sa mohlo zapojiť v oblastiach poskytnutia ubytovania a stravovacích služieb, ktoré v meste už sú. V školách je zase ochota zavádzať moderné metódy vzdelávania a výchovou čeliť záporným náhynostiam, ktoré vplývajú na deti i mládež. Je preto diskutabilné, či teda zavádzanie nových trendov dosiahlo kritickú hodnotu, po ktorej sa už ukážu ich svojské priaznivé efekty. Mesto zaisťuje aj rozsiahlu škálu kvalitných sociálnych služieb pre svojich občanov, ale v následku rýchlych premien v spoločnosti, ktoré vplývajú na sociálnu situáciu obyvateľov, sa tieto služby ukazujú byť neuspokojivé v rámci počtu obsluhovaných klientov. Zväčšovať potenciál by potrebovali prevažne domov dôchodcov, útulok v podobe azylového domu a terénna sociálna práca. Doposiaľ v meste chýba i opatrovateľská služba pre deti, krízové stredisko, ba aj jedálne pre dôchodcov. Negatívne stránky mesta boli, sú a možno aj budú, ale mesto v súčasnosti pracuje na tom, aby sa tieto negatíva v čo najväčšom množstve eliminovali a dosiahol sa pozitívny výsledok, ktorý ovplyvní nielen mesto, ale aj samotných obyvateľov.

4.1.2 Perspektívy, súčasnosť a vízie mesta

Šaľa je veľmi priaznivým i moderným mestom, v ktorom jej obyvatelia nachádzajú výborne kvalifikované pracovné možnosti a pozície. Občania tohto mesta žijú v príjemnom prostredí, v ktorom sú rozmanité príležitosti nielen kultúrneho vyžitia a rekreácie. Životné prostredie mesta Šaľa sa stále zlepšuje a vyvíja, verejná bezpečnosť je aj vďaka spolupráce obyvateľov na dobrom stupni a pre sociálne odkázaných ľudí je zaistená kvalitná starostlivosť. Šaľa je veľavýznamným železničným uzlom pre osobnú dopravu. Mestom totižto prechádza trať európskeho významu Bratislava – Galanta – Šaľa - Štúrovo.

Mesto Šaľa disponuje so svojimi hlavnými faktormi rozvoja a vlastne sa orientuje najmä na hospodárstvo, kultúru, sociálnu starostlivosť, ďalej školstvo, samozrejme šport

a rekreáciu , verejný poriadok a infraštruktúru a takisto životné prostredie. Ochotou a podporou príchodu nových firiem do oblasti, taktiež zlepšovaním podmienok života a stavu životného prostredia, sa usiluje o pozitívny charakter a zlepšenie životných podmienok obyvateľov mesta a jeho okolia. V meste sa vyskytuje šesť základných škôl, umelecká škola, gymnázium i dve stredné školy, ktoré má dohromady viac ako 1500 študentov, čo je kvalitný dostatok odbornej pracovnej sily na rozličné formy odvetvia ekonomiky. Mesto okrem iného disponuje aj s dobrou investičnou možnosťou ako je :

- výhodná geografická situácia a
- primeraná infraštruktúra
- riečny nákladný prístav
- pestré podnikateľské služby
- dostatočný počet finančných ústavov v príslušnom meste (to znamená 7 bánk)
- vynikajúce vzťahy pomedzi podnikmi i verejnou správou
- tradícia chemického priemyslu
- v rámci ľudských zdrojov je význačná dostatočná ponuka kvalifikovanej, ba aj rekvalifikovanej sily

Mesto Šaľa sa rozvíjalo v regióne, ktorý odohrával takmer neustále význačnú funkciu v súvislosti so stredoeurópskym priestorom. Minimálne tisíc rokov je písomne zaznamenaný život a existencia občana na tomto mieste, a tým súvisiaci aj jeho rozvoj, práca, negatíva, či pozitíva. V Šali sa dnes sústreďujú správne, školské, ďalej súdne, zdravotnícke, ba i kultúrne organizácie okresu. Mesto viditeľne mení svoju tvár najmä dobudovaním sídlisk, ale aj výstavbou nových budov a zariadení. Šaľa má vynikajúce polozenie a veľmi dobré cestné i železničné spojenie. Okresné mesto má zrealizovanú organizáciu sociálnej starostlivosti, kam patria predovšetkým detské jasle, domy s opatrovateľskou službou, ďalej samozrejme kluby dôchodcov, či ústav pre zdravotne postihnuté deti a domov pre matky s deťmi. V meste sa nachádza taktiež množstvo stravovacích reštauračných zariadení, ktoré umožňujú hosťom okrem veľkého výberu jedál

a nápojov aj príjemné posedenie v interesantnom prostredí. (oficiálna internetová stránka mesta Šaľa)

4.2 Projekty realizované z prostriedkov EÚ

Mesto Šaľa vlastní svoje konkrétne investičné oddelenie, ktorého starostlivosť spočíva v spracovaní projektov. Mestu sa úspešne podarilo v poslednom období uskutočniť niekoľko projektov, z toho niekoľko projektov bolo úspešne zrealizovaných, ale niektoré projekty zase neprešli až tak úspešne. V nasledujúcich kapitolách sa oboznámime s projektmi, ktoré mesto Šaľa uskutočnilo a aký bol ich prínos pre mesto a jeho obyvateľov.

4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy, Ul. 8.mája č. 2, Šaľa

Ako nám uvádza nadpis kapitoly projekt nesie názov Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy, Ul. 8. Mája č.2 a tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85 percent, z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a hodnotou 10 percent zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Významnou činnosťou projektu je kompletná rekonštrukcia, taktiež modernizácia a v neposlednom rade obstaranie vybavenia materskej školy. Hlavným cieľom a zameraním projektu je skvalitniť a vylepšiť proces výchovy a predškolskej prípravy žiakov Materskej školy na Ul. 8. Mája. Okrem iného sa mesto snaží docieľiť zlepšenie podmienok predškolskej prípravy škôlkarov podobou prestavby budovy materskej školy (SO-01 Hlavný objekt) a zlepšenie predpokladov predškolskej prípravy škôlkarov pomocou lepšieho vnútorného vybavenia a zhotovenia multimedialnej učebne (SO-01 Hlavný objekt).

Začiatok realizácie projektu sa predpokladal na jún v roku 2009 a ukončenie realizácie aktivít projektu nastalo v septembri v roku 2009. Dokopy sa realizovalo niekoľko činností a to:

- zateplenie a obnova fasády budovy škôlky
- Výmena okien a dverí

- Zateplenie strechy
- Vyregulovanie vykurovacieho systému
- Vybavenie
- Nákup školského nábytku
- Elektroinštalačná práca

Celkové vybavenie pozostáva konkrétne z štyroch počítačových súprav, tlačiarne, projekčného plátna, ďalej skenera, projektora a takisto z príslušenstva pre počítačovú sieť. Ak berieme do úvahy nábytok pre multimedialnú učebňu, ten pozostáva zo štyroch detských šesťhranných stolov a 20 kusov detských stoličiek. Medzi hlavných dodávateľov projektu patria :

- generálny dodávateľ rekonštrukcie stavby, ktorý sa volá Kováčik Vladimír
- stavebný dozor Ing. Ladislav Chatrnuch
- energetický audit pod vedením Tibora Bittera.

Základným úmyslom a podstatou projektu bolo zmenšenie energetickej náročnosti objektu, samozrejme tým znížiť prevádzkové náklady a skvalitniť podmienky pre predškolskú prípravu škôlkarov. Výška sumy príspevkov, ktoré boli poskytnuté z fondov Európskej únie a zo štrukturálnych fondov dosiahla hodnotu 265 825, 69 eur. Celkové náklady na projekt sa uvádzajú vo výške 315 297,52 eur.

Tab. 4**Náklady na projekt**

Celková výška oprávnených nákladov	279 816,52 EUR
Celková výška neoprávnených nákladov	35 481,00 EUR
Výška poskytnutého príspevku z EÚ a zo ŠR - 95% oprávnených nákladov	265 825,69 EUR
Vlastné zdroje mesta Šaľa - 5% oprávnených + neoprávnené náklady	49 471,83 EUR
Celkový náklady projektu	315 297,52 EUR

4.2.2 Terénna sociálna práca

Názov daného projektu mesta Šaľa je Terénna sociálna práca a projekt bol dohromady financovaný z Európskeho sociálneho fondu v oblasti Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia.

Medzi hlavné aktivity a činnosti projektu patrí sociálne poradenstvo, prisunutie dostupnosti sociálnych služieb obyvateľom bez strechy nad hlavou, ďalej spolupôsobenie so znalcami z pomocných povolání ako napríklad lekár, sociálni pracovníci, psychológ a podobne. Taktiež pomoc pri zaisťovaní kľúčových životných nutností a pri eliminovaní sociálne- patologických znakov. Cieľom a hlavným zámerom projektu bolo vylepšenie životných podmienok, čím by sa zmenšil rozmer sociálnej exklúzie občanov bez domova žijúcich v meste šaľa. Uskutočnilo by sa to pomocou činností, ktoré sú spájané s organizáciou terénnej sociálnej práce v kraji s samostatným hľadiskom na robotu s vylúčenými spoločnosťami i spoločnej práce. Ďalším účelom je výpomoc celistvosti do života spoločnosti a na trh práce. Ďalej prosperita osobných aj sociálnych pôsobností ľudí

bez domova, alebo vývoj služieb starostlivosti, opatery a zväčšovanie dostupnosti a akosti. Pomedzi významný účel projektu sa zaraďuje výpomoc sociálnych služieb málo hraničného profilu, terénnej sociálnej práce a svojských programov, ktoré sú zacielené na aktiváciu vnútorných prameňov cieľovej skupiny, ktoré sa vykonávajú v prirodzenom životnom prostredí. Charakteristickým cieľom je aj posilnenie spoločnej práce a s ňou súvisiacou premenou pozíciou verejnosti k chápaniu danej problematiky bezdomovectva. Začiatok realizácie projektu sa odhaduje na september v roku 2008 a ukončenie projektu sa stanovilo na august v roku 2010. Celkové náklady na projekt sa vyšplhali na hodnotu 20 050, 59 eur.

Cieľovou skupinou projektu sú ľudia bez domova žijúci v meste Šaľa. Táto uvedená skupina je vo všeobecnosti niekoľkonásobne znevýhodnená. Ide o obyvateľov:

- ľudia bez domova žijúci v meste Šaľa
- Osoby , ktoré používajú služby Útulku na Jazernej ulici
- Osamelí rodičia s deťmi využívajúci služby domova pre osamelých rodičov
- Osoby bývajúce v dočasných samostatne zastavaných obydlíach a v nezvyčajných stavbách
- Ľudia majúci samotársky spôsob života, separovaní od väčšiny spoločnosti ba aj od občanov bez strechy nad hlavou
- Osoby, ktoré sú vysťahované z vlastného, či nájomného bytu
- Ľudia, ktorí sú ohrození úbytkom bývania žijúci v meste Šaľa
- Možní neplatitelia

Samotná realizácia hlavnej projektovej činnosti a tou je terénna sociálna práca vo vzťahu k úlohám terénneho sociálneho pracovníka mala prispieť k :

- naplneniu všeobecného prostriedku pomoci občanom bez domova – samostatnej sociálnej práci so zákazníkom v jeho prirodzenom prostredí
- rozmachu, pomoci, zaisteniu služieb (vrátane sociálnych služieb), ktoré sú v meste Šaľa nedostačujúce (v oblasti zaistenia prvotných životných nutností,

ako napr. bývanie, hygiena, ba aj sociálne poradenstvo) a to tým, že terénny sociálny zamestnanec bude tesne spolupracovať s mestom Šaľa, inštitúciami, ktoré ponúkajú sociálne i podporné služby v meste (charitatívne, cirkevné inštitúcie)

- podpore spoločného plánovania (spoločné realizovanie soc. služieb), keď terénny sociálny zamestnanec bude vyvíjať aj činnosti, ktoré budú zamerané na spoločné realizovanie, spoločné plánovanie za účasti partnerských inštitúcií z verejnej správy, samosprávy, mimovládneho aj podnikateľského sektora a v neposlednej rade aj verejnosti
- obmene postavenia verejnosti k problematike bezdomovectva informovaním o uskutočňovaných činnostiach, ktoré sú zamerané na reintegráciu občanov bez domova do života spoločnosti, na trh práce.

4.2.3 Stavebné úpravy– zníženie energetickej náročnosti a rozšírenie o triedy MŠ objektu ZŠ J. Murgaša

Tretí projekt mesta Šaľa s presným názvom Stavebné úpravy – zníženie energetickej náročnosti a rozšírenie o triedy MŠ objektu ZŠ J. Murgaša, Horná č. 22, Šaľa je spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a 10 % zo štátneho rozpočtu SR.

Hlavnou činnosťou súhrnného projektu je rekonštrukcia a obstaranie IKT a interiérového zariadenia základnej školy, takisto rekonštrukcia materskej škôlky a vonkajšej kanalizácie. Ako každý projekt aj ďalší plán mesta má svoje špecifické ciele. Najpodstatnejším je skvalitnenie podmienok pre uskutočnenie výchovne- vzdelávacieho systému a zväčšenie úrovne akosti poskytovaných služieb v dlhodobom, udržateľnom, kvalitnom, modernom a konkurencieschopnom mechanizme. Takisto hlavným zámerom je zlepšenie predpokladov pre uskutočnenie vzdelávacieho systému pomocou rekonštrukcie hlavnej budovy školy, či zmenšenie energetickej náročnosti prevádzky rekonštrukciou objektu a vyregulovaním sústavy ústredného kúrenia. Ak sa jedná o zväčšenie úrovne akosti služieb, ktoré sú ponúkané, včítane doplnkových činností a informatizácie

zaobstaraním moderného zariadenia učební, tak aj toto je reálne zaradiť k hlavným účelom projektu.

K zlepšeniu pozície má dopomôcť vytváranie podmienok pre predškolskú výchovu detí rozšírením základnej školy o triedy materskej školy. K hlavným účelom nepochybne patrí aj posilnenie sociálnej inklúzie telesne postihnutých bezbariérovým prístupom do objektu školy a docielenie kvalitného ekologicky a hospodársky efektívneho trvalo udržateľného a konkurencieschopného vybavenia.

Uskutočňovala sa takisto výmena okenných a dverných otvorov, zateplenie obvodového plášťa, kompletná oprava strechy a podláh, vyriešenie bezbariérových vstupov. Osadili sa plastové okná a dvere. Oprava strechy znamenala novú tepelnú izoláciu, novú hydroizoláciu a klampiarske prvky. U opravy podláh sa jednalo o súhrnnú výmenu PVC krytiny bez hygienických priestorov a kuchyne, o rekonštrukciu spodných vrstiev podláh v chodbách.

Ďalej išlo o vytvorenie 2-triednej MŠ na I. NP v bloku D so spojeným priestorom herne a spálne, s hygienickým a prevádzkovým zázemím, upravenie zdravo-technických rozvodov, vybavenie novou detskou sanitou. Ďalšími činnosťami boli: napojenie kanalizácie materskej školy na už jestvujúcu kanalizačnú prípojku v areáli základnej školy, usmernenie sústavy ÚK a termostatizácia úplného objektu základnej školy aj s telocvičňou. Na radiátoroch sa nachádzajú termostatické ventily s termostatickými hlavicami pre samostatné upravenie kúrenia v rámci nutnosti osobitných miestností.

Tab. 5**Oprávnené náklady na projekt**

	Plánovaný stav (v eur)	Skutočný stav (v eur)	Stav realizácie plánu (%)
Kompletné oprávnené náklady na projekt	1 359 168,16	1 343 814, 45	98, 87

Začiatok uskutočnenia projektu sa odhadovalo na júl v roku 2008 a koniec realizácie na mesiac december v roku 2008. Zámerom celého projektu a jeho výsledkom je zmenšiť energetickú náročnosť objektu, zmenšiť prevádzkové výdavky, zväčšiť bezpečnosť detí.

4.2.4 Revitalizácia verejných priestranstiev CMZ Šaľa

Revitalizácia verejných priestranstiev centrálnej mestskej zóny je názov štvrtého projektu mesta Šaľa a je spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85 percent z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a 10 % zo štátneho rozpočtu SR.

Začiatok uskutočnenia projektu sa stanovil na jún roku 2010 a termín ukončenia realizácie projektu sa stanovil na mesiac máj v roku 2011. K hlavným účelom plánu mesta patrí zväčšenie bezpečnosti a zatraktívnenie centra mesta Šaľa pomocou revitalizácie verejných priestranstiev centrálnej mestskej zóny pri využívaní ich kapacity pre zväčšovanie konkurencieschopnosti mesta. Ďalej neodmysliteľnou časťou projektu je zvýšiť bezpečnosť prostredia centrálnej mestskej zóny formou investícií do mestských komunikácií, chodníkov a verejného osvetlenia, revitalizovať areály verejných priestranstiev, autobusovej zastávky a verejnej zelene, vyriešiť statickú dopravu, vytvoriť otvorené prítlačlivé okolie pre celoročné využívanie s možnosťou bezbariérového pohybu v priestranstve.

Tab. 6**Náklady na realizáciu projektu**

➤ Celková výška oprávnených nákladov	1 659 504,55 eur
➤ Celková výška neoprávnených nákladov	212 276,89 eur
➤ EUR Výška poskytnutého príspevku z EÚ a zo ŠR - 95% oprávnených nákladov.	1576 529,32 eur
➤ EUR Vlastné zdroje mesta Šaľa - 5% oprávnené.+ neoprávnené náklady	2 95 252,12 eur

Celkové náklady projektu zahŕňajú sumu v hodnote 1 871 781,44 EUR .

Urbanistické riešenie oblasti vychádza z priestorových a kapacitných predpokladu miesta, z požiadaviek investora, prístupu tvorcov k danej tematike, ale hlavne z jestvujúcich väzieb a súčasnej situácie v momentálnom prostredí. Riešené oblasti ohraničujú ulice P. Pazmáňa, Školská a M.R. Štefánika. Územie zaznamenáva nesúrodú urbanistickú štruktúru zahŕňajúcu kostol Sv. Margity Antioch, šaliansky kaštieľ, zhromažďovaný areál s hľadiskom, Gymnázium J. Fándlyho, obytné a polyfunkčné bloky. Všetky tieto priestranstvá boli definované, na základe čoho im bola pridelená funkcia. V podstate pre prevádzkové, funkčné a hlavne urbanistické partnerstvá boli vytvorené ťažiskové zóny:

- kostolný park (kostol sv. Margity Antioch)
- priestranstvo renesančného kaštieľa
- zhromažďovaný priestor s hľadiskom
- územie v okolí kaštieľa a prevádzkovej budovy ZsVS a.s.
- park v obytnom bloku

- pešia komunikácia prepájajúca riešené zóny

Medzi hlavné činnosti a účely projektu mesta možno začleniť aj otvorený prít'azlivý priestor pre celoročné využívanie, vytvorenie paralelnej komunikácie („by passu“) pre peších, korčuliarov a cyklistov stredom riešeného areálu pozdĺž ulice P. Pazmáňa, ktorý pokračuje k násypu rieky Váh, bezbariérový pohyb v danej lokalite, nové riešenie spevnených plôch ako sú napríklad kvalitné, odolné, trvácne, estetické a podobne, preriešenie statickej dopravy a tým vytvoriť nové a realizované príležitosti parkovania v potrebnej kapacite a vytvorenie relaxačne-oddychovej zóny s vodným prvkom.

Výsledkom projektu je vytvorenie príslušného zhromažďovaného priestoru - obnovenie priestoru amfiteátra na celoročne využiteľný kultúrno-spoločenský priestor, osadenie prvkov drobnej architektúry, ktoré vytvorili prít'azlivé prostredie, čiže lavičky, odpadkové koše, stojany pre bicykle, informačné panely a podobne, ďalej bezbariérové prepojenie prevádzok na prízemí bytového domu, vytvorenie priestranstva pre voľné časové aktivity, relax a oddych a tiež vyčistenie územia od nevhodných sortimentov.

4.2.5 Zlepšovanie kvality ovzdušia

Názov daného projektu mesta Šaľa je Zlepšovanie kvality ovzdušia a projekt bol dohromady financovaný Európskou úniou vo výške 85 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a 10 percent zo štátneho rozpočtu SR.

Začiatok uskutočnenia projektu sa stanovil na máj roku 2009 a termín ukončenia realizácie projektu sa stanovil na mesiac február v roku 2012. Medzi zásadné priority projektu pod názvom Zlepšovanie kvality ovzdušia sa zaraďuje zavedenie opatrení v centre mesta Šaľa, ktoré prispievajú k skvalitneniu životných podmienok pomocou čistejšieho ovzdušia, zaobstaranie dvoch čistiacich vozov, pomocou ktorých sa bude dosahovať znižovanie prašnosti v meste čistením komunikácií, výsadba izolačnej zelene za účelom zachytávania prachových častíc pred ich prechodom do obytnej zóny. Revitalizácia zelených plôch v meste, regenerácia parkov, vybudovanie záchytného parkoviska pri pešej zóne a zabránenie priameho kontaktu peších chodcov s automobilovou dopravou. Celkové náklady projektu stanovujú sumu v hodnote 2 405 410, 78 eur.

Rozhodujúce kľúčové činnosti projektu mesta sú:

Aktivita 1- Príprava a uskutočňovanie verejného obstarávania

Aktivita 2- Uskutočnenie stavebnej časti projektu – vybudovanie parkoviska

Aktivita 3- Výsadba izolačnej zelene

Aktivita 4- Nákup čistiacej technológie

Aktivita 5- Kolaudácia objektu

Aktivita 6- Stavebný dozor

Projekt mesta Šaľa obsahuje aj podporné činnosti a medzi ne patrí:

- Riadenie projektu
- Publicita a informovanosť

K jednotlivým činnostiam projektu je dôležité spomenúť, že je nutné budovanie záchytných parkovísk tam, kde sa zavedú pešie zóny a to sú:

- a) parkovisko Dolná ul. – refundovanie zrealizovanej aktivity (71 parkovacích miest, z toho 3 pre imobilných).
- b) Záchytné parkovisko pre pešiu zónu Šaľa – Hlavná ulica . (84 parkovacích miest, z toho 2 pre imobilných)

Pri nákupe čistiacej technológie sa počíta s nákupom špeciálnych automobilov v počte dvoch kusov, ktoré budú mať špeciálny mechanizmus a ten bude slúžiť na čistenie komunikácií a takisto na zametanie a postrekovanie vodou. Výsadba a regenerácia izolačnej zelene Šaľa predstavuje celkovú plochu riešeného územia v priemere 30240,9 m².

- z toho úprava zelene: 27579,6 m²
- výsadba listnatých stromov: 105 ks
- výsadba ihličnatých stromov: 11 ks
- výsadba listnatých krov: 1679 ks

- výsadba vždyzelených krov: 57 ks
- plocha trávniku: 25836 m²

Plánované výsledky projektu:

Výsledkom vegetačných úprav bude výsadba a regenerácia izolačnej zelene, ktorá oddeľujúcej obytnú zónu od frekventovaného dopravného koridoru na Dolnej a Vlčanskej ulici. Zeleň vo vysokej miere skvalitní mikroklimu a nakoľko sa jedná o významné plochy sídelnej zelene, budú spĺňať ekostabilizačnú, environmentálnu a izolačnú funkciu. Bude vysadených spolu 1 852 rastlín, kde bude vysadených 105 listnatých stromov, 11 ihličnatých stromov, 1 679 listnatých krov a 57 stále zelených krov. Vybudovaním druhého záchytného parkoviska na Hlavnej ulici sa rozšíri parkovacia kapacita o 84 parkovacích miest a dokopy s parkoviskom Dolná poskytnú pre občanov a návštevníkov mesta 155 parkovacích miest. Nové miesta na parkovanie zabránia zbytočnému pohybu áut kvôli vyhľadávaniu voľného parkovacieho miesta. Záchytné parkovisko bude bezbariérovo upravené aj pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu teda orientácie. V meste Šaľa sa bude dosahovať znižovanie znečistenia ovzdušia aj využívaním umývacej a zametanej techniky. Predmetom projektu je nákup dvoch multifunkčných automobilov, ktoré sa budú využívať na údržbu čistoty v meste a zaisťujú čistenie 52,203 km miestnych komunikácií.

4.2.6 Rekonštrukcia a modernizácia Mestskej knižnice J. Johanidesa

Ďalším projektom mesta v presnom znení rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice J. Johanidesa v Šali je spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85 percent z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a takisto 10 percentami zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Projekt má pre mesto veľmi významný charakter a znamená maximálnu úspešnosť.

Začiatok realizácie prestavby subjektu sa začal v júni 2010 a finálne ukončenie projektu sa stalo vo februári tohto roka 2011. Hlavným prijímateľom sa stalo konkrétne mesto Šaľa, ktoré si stanovilo nasledovné ciele:

- eliminovať stavebnotechnickú pozíciu budovy Mestskej knižnice J. Johanidesa v meste, ktorá je jasne nevyhovujúca a tým dosiahnuť zefektívnenie predpokladov pre skladanie a sprístupnenie knižného fondu.

- skvalitnenie podmienok, ktoré následne poskytnú prvotriedne knižničné služby, kompletnou rekonštrukciou a modernizáciou budovy a zaobstaraním vnútorného vybavenia včítane IKT vybavenia.

Tab. 7

Kompletné náklady na projekt

Celková výška oprávnených nákladov v zmysle Dodatku č. 1 k zmluve o Nenávratný finančný príspevok	242 270, 00 eur
Celková výška neoprávnených nákladov	44 203, 89 eur
Výška poskytnutého príspevku z EÚ a zo ŠF- 95 % oprávnených nákladov	230 156, 50 eur
Vlastné zdroje mesta-5 % oprávnených + neoprávnených nákladov	56 320, 39 eur
Celkové náklady projektu	286 479, 89 eur

Na projekt rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice sa stanovila výsledná suma za súhrnné náklady vo výške 286 479, 89 eur. Z toho mesto použilo vlastné zdroje a päť percent oprávnených a neoprávnených výdavkov v sume 56 320 eur.

Mesto má v pláne zatriktívniť priestranstvo knižnice a dostavať chodníky k cieľnému objektu. Súhrnnou modernizáciou a vylepšením objektu sa nadobudol sociálny vývoj kraja a zmierňovanie disparít v úrovni sociálnych služieb. Mesto Šaľa sa

snažilo dosiahnuť, aby došlo ku posilneniu vzdelanostnej kapacity krajov i infraštruktúru cestovného ruchu. Jej prvotným opatrením bolo posilnenie celkových kultúrnych možností oblastí.

4.3 SWOT analýza okresného mesta

Podľa základnej a vystihujúcej SWOT analýzy medzi silné stránky je zahrnutý :

- vysoký polohový potenciál územia
- rovinatý až mierne zvlhnený reliéf Podunajskej roviny a Podunajskej pahorkatiny
- výskyt, intenzita a chemické zloženie geotermálnych vôd
- teplá a suchá nížinná klíma, s vysokým stupňom vhodnosti pre letný turizmus
- hustá sieť vodných tokov, umelých kanálov a vodných nádrží
- lužné lesy v povodí Váhu, popri menších tokoch a kanáloch, vhodné pre rybolov a poľovníctvo
- dobrá dostupnosť územia a dopravná infraštruktúra

Ďalším javom sú slabé stránky, medzi ktoré patrí:

- stabilizovaný až regresívny typ populácie
- slabá vzdelanostná úroveň populácie
- nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení
- právne nedoriešené vlastnícke vzťahy pomedzi majiteľmi termálneho kúpaliska
- nedostavaná infraštruktúra športových objektov
- nevyužitú príležitosť a malá úroveň vidieckeho turizmu
- absencia siete turistických informačných kancelárií a slabá propagácia územia pre účely turizmu

- menšia úroveň dodržiavania zásad ochrany prírody a krajiny

SWOT analýza obsahuje okrem slabých a silných stránok aj príležitosti a ohrozenia. Konkrétne medzi príležitosťami je vhodné zaradiť:

- prílev zahraničných investícií
- euroregionálna spolupráca
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry dostavaním cestovného obchvatu mesta Šaľa, snovým premostením cez rieku Váh
- využitie voľného bytového fondu určeného pre rekreačné účely
- posilnenie vývoja špecializovaných stravovacích zariadení, ktoré sú zamerané na ponuku miestnych gastronomických špecialít
- dostavanie značkovaných turistických chodníkov a cyklotrás
- vypracovanie informačného mechanizmu pre cestovný ruch na úrovni okresu a obcí
- propagácia cestovného ruchu
- rast podnikateľskej činnosti a vytvorenie pracovných miest

Záverečným bodom analýzy sú vyskytujúce sa ohrozenia a nimi sú:

- slabý záujem domácich podnikateľov podnikat' v rámci cestovného ruchu
- nezúčastnenie obcí v Programoch obnovy dediny
- nedostatok peňažných nástrojov na kofinancovanie projektov, ktoré sa uchádzajú o peňažné prostriedky.

Za posledné obdobie mesto Šaľa uskutočnilo už množstvo projektov, ktoré boli ocenené úspešnosťou, ale žiaľ aj neúspešnosťou. Čo sa týka projektov samozrejme mala aj niekoľko neúspešných, ktoré neboli schválené. Avšak tieto neúspechy mesto neodradili od uskutočňovania stále novších podávaných projektov.

Niekoľko daných úspešných projektov dopomohlo k zväčšovaniu kvality, efektívnosti mesta, ba aj životnej úrovne v meste a okolí.

Administratívne- správne, ekonomické a kultúrne mesto, akým je mesto Šaľa podáva informácie o projektoch aj obyvateľom prostredníctvom televízie, novín či besied. Dáva samostatnú možnosť vyjadriť sa občanom, čo by konkrétne chceli ešte v meste zmeniť, vylepšiť, skvalitniť, a poprípade navrhnúť spoločne isté možnosti realizácie a riešení. Mesto rozoberá kapacitu rozvojových príležitostí územia okresu , vyhodnocuje súčasnú i aktuálnu situáciu a vykresľuje súčasné priority a účely rozvoja mesta a okolia.

Pre vykonávanie a samotnú realizáciu v práci popísaných cieľových rozvojových tendencií je nutné zmapovať verejné informácie a investičné potreby pre výhľadové plány a projekty mesta, ktoré sa neskôr budú môcť šťastlivo i efektívne uskutočňovať a tak sa postupne docieli k rozvoju súhrnného mesta Šaľa a jeho okolia.

5. Diskusia

Základným zámerom hodnotenia kvality projektov je ponúknuť jednoznačnú a presnú analýzu kvalifikácie projektov, ktoré sa uskutočňujú a nakoniec správne zhodnotiť efektívnosť peňažných nástrojov, ktoré boli použité. Súhrnné klasifikovanie i selekcia osobitných projektov spočíva v dvoch dôležitých rozhodnutiach. Medzi prvé dôležité rozhodnutie patrí peňažné a druhým je vkladové rozhodnutie. Nástroje zo štrukturálnych fondov sa získavajú výlučne podľa zhotovených, schválených a neskôr zrealizovaných plánov. Avšak je nutné sa zamyslieť, že ak sa nezorganizuje primerané množstvo kvalitných projektov, tak SR môže stratiť väčšie celky nástrojov zo ŠF. Na takýto druh predvolania je podstatné odpovedať na kompletných stupňoch samosprávy, taktiež štátnej správy a vzájomne vyprodukovať najvyhovujúcejšie predpoklady kvôli využívaniu nástrojov i možností. Dohromady všetci navrhovatelia o získanie nástrojov z fondov Európskej únie sú posudzovaní a klasifikovaní podľa jednotlivých bodov. Ide o hľadisko kompetencie navrhovateľov i projektov, úradnickej celistvosti, peňažná úžitkovosť, ale aj posudzovanie akosti ponúk. Určité výberové komisie sa spravujú istým poriadkom a rokovacím postupom. Výberové komisie sa skladajú z najmenej piatich členov, ktorí v rámci prednesených odôvodnení rozhodnú o súhlase so žiadosťami a výške ich výpomoci. Stále je možné sledovať i to, že mnohí navrhovatelia nemajú vedomosti o tom, ako správne získavať zdroje z fondov a chýbajú im predpoklady k správne poznaniu legislatívy príležitosti čerpania nenávratného finančného prostriedku Únie. Samozrejme má to súvis predovšetkým s predstaviteľmi samospráv, ako sú napríklad primátor mesta, predsedov, ale aj právnických, či fyzických osôb sa to dotýka. Opisovaná problematika je nevyhnutnou záležitosťou v diskutovaní a riešení daných problémov, lebo nie je dostačujúce len slabé prevedenie funkcií z krajiny na mesto. Ako aj mnohé členské krajiny Európskej únie tak aj Slovenská republika sa snaží o vytvorenie kvalitnej, silnej, ekonomickej krajiny. Podobnú snahu si vytvára aj okresné mesto Šaľa. Rozhodujúcim činiteľom všeobecného vývoja okresného mesta je hospodárenie s nenávratnou finančnou pomocou z fondov Európskej únie. Pokojne môžeme konštatovať, že mesto Šaľa je veľmi činorodé v realizácii projektov, predovšetkým so zámerom skvalitniť mesto a spraviť ho prítiažlivým pre jeho obyvateľov i budúcu generáciu. Podstatné je zdôrazniť aj fakt, že Šaľa vykonáva dobré činnosti súvisiace s celkovým vývojom mesta a čerpania nástrojov a pre budúcnosť má vynikajúcu perspektívu.

6. Záver

Všeobecným cieľom diplomovej práce bolo popísať a zhodnotiť vplyv a použiteľnosť štrukturálnych fondov, ktoré sú hlavným systémom čerpania prostriedkov pre súčasné trvajúce obdobie rokov 2007- 2013. Dôležitým cieľom diplomovej práce bolo i vyhodnotenie a následne priblíženie prínosov konkrétnych realizovaných projektov mesta Šaľa z prostriedkov Európskej únie. K diplomovej práci sa nadobudli rozsiahle dostačujúce informácie z knižných publikácii i z internetových zdrojov.

Prvá časť výsledkov práce je orientovaná na okresné mesto Šaľa, jeho základnú charakteristiku a popis danej oblasti. Charakteristická oblasť patrí medzi najstaršie mestá na Slovensku a napĺňa úlohu administratívno-správneho, ekonomického a kultúrneho strediska okresu Šaľa. Pri definovaní mesta sa konštatovalo, že pre určitý rozmach je vhodné zameriavať sa na slabé stránky mesta a následne sa snažiť o ich eliminovanie. Ide predovšetkým o slabú vzdelanostnú úroveň populácie, nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení, nedostavaná infraštruktúra športových objektov, menšia úroveň dodržiavania zásad ochrany prírody a krajiny alebo stabilizovaný až regresívny typ populácie.

Ďalšia významná časť práce mala z hľadiska poskytovania informácií mierne problematickejší priebeh, nakoľko nie všetky poznatky a materiály o istých výsledkoch v programovacom období 2007 -2013 sú úplne zhotovené a verejne dostupné. Avšak na základe možných dostupných informácií sa v práci uvádza, že okresnému mestu Šaľa sa podarilo uskutočniť niekoľko úspešných projektov a z toho šesť bolo v práci charakterizovaných a bližšie opísaných. Tieto zrealizované projekty priniesli mestu istý prínos, ovplyvnili život občanov mesta a okolitých obcí a mali pozitívny dopad na región. Veľký význam pre mesto Šaľa mal hlavne projekt s názvom Revitalizácia verejných priestranstiev centrálnej mestskej zóny, ktorého hlavným účelom bolo zväčšenie bezpečnosti a zatraktívnenie centra mesta Šaľa pomocou revitalizácie verejných priestranstiev centrálnej mestskej zóny pri využívaní ich kapacity pre zväčšovanie konkurencieschopnosti mesta. Prostredníctvom projektu mesto dosiahlo a jeho výsledkom je obnovenie priestoru amfiteátra na celoročne využiteľný kultúrne-spoločenský priestor, osadenie prvkov drobnej architektúry, ktoré vytvorili príťažlivé prostredie, čiže lavičky, stojany pre bicykle, informačné panely a podobne.

Niekoľko uskutočňovaných projektov súviselo s rekonštrukciou a modernizáciou budov. Konkrétne sa to týka projektu s názvom Zníženie energetickej náročnosti materskej školy, Stavebné úpravy objektu základnej školy a projektu s názvom Rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice. Projektom Zníženie energetickej náročnosti materskej školy mesto dosiahlo skutočnosť, že sa podarilo zmenšiť energetickú náročnosť objektu, samozrejme tým znížiť prevádzkové náklady a skvalitniť podmienky pre predškolskú prípravu škôlkarov. Hlavným zámerom projektu Stavebné úpravy, zníženie energetickej náročnosti a rozšírenie o triedy MŠ objektu základnej školy bolo zlepšiť predpoklady pre uskutočnenie vzdelávacieho systému pomocou rekonštrukcie hlavnej budovy školy, či zmenšenie energetickej náročnosti prevádzky rekonštrukciou objektu a vyregulovaním sústavy ústredného kúrenia. Záver projektu priniesol pozitívny výsledok a vplyv vo všetkých spomínaných oblastiach. Rozhodujúcim projektom bol aj projekt s názvom Rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice, ktorého podstatným účelom bolo zamerať sa na skvalitnenie podmienok ponúkajúcich prvotriedne knižničné služby, na kompletnú rekonštrukciu a modernizáciu budovy a na zaobstaranie vnútorného vybavenia. Súhrnnou modernizáciou a vylepšením objektu sa nadobudol sociálny vývoj kraja a zmierňovanie disparít v úrovni sociálnych služieb a tiež posilnenie celkových kultúrnych možností mesta a okolia.

Čiastkovými cieľmi, ktoré predpokladali dosiahnutie hlavných cieľov, bol úplný pohľad na Európsku úniu, ktorá je centrálnym pojmom, na ktorom sa vytvárajú otvorené diskusie o budúcom tvare Európy a bol zhodnotený v súčasnom stave riešenej problematiky doma i v zahraničí. Zameriava sa aj na regionálnu politiku nielen na Slovensku, ale aj na politiku v Únii. Taktiež je definovaná politika súdržnosti i čerpanie peňažných zdrojov z Európskej únie a z národných zdrojov. Analyzuje projekty, ktoré pochádzajú z viacerých oblastí, z toho dôvodu aj ich dopad mal rozdielny účinok na obyvateľstvo v meste, na rozvoj cestovného ruchu a na región ako celok.

Stanovené ciele diplomovej práce boli úspešné a podarilo sa ich splniť. Navzdory tomu ale odporúčam návrh opatrení v týchto oblastiach:

- zlepšenie propagácie daných projektov
- zlepšiť formu informatívnosti pri vypracovávaní daných projektov kvôli tomu, aby sa v budúcnosti vyvarovalo pravidelným opakujúcim sa chybám.

- skvalitnenie oficiálneho programu mestskej knižnice s cieľom dosiahnuť väčší záujem u obyvateľov mesta rôznych vekových kategórií.

- oživiť centrálnu pešiu zónu dostavaním určitého množstva zelene s účelom zatriktívniť prostredie pre obyvateľov i návštevníkov mesta.

Formou realizovaných projektov, ktoré boli sústredené hlavne na rozvoj mesta a okolia, obnovu a skvalitnenie sociálnych a vzdelanostných služieb a isté zaobstaranie kultúrneho rozvoja, sa úspešne podarilo eliminovať osobitné problémy, ktoré predtým prevládali. Všetky uskutočňované projekty priniesli mestu istý prínos, ovplyvnili život občanov mesta a okolitých obcí a mali pozitívny dopad na región.

Mesto Šaľa sa aj naďalej bude usilovať o realizovanie kvalitných a úspešných plánov, ktoré pomôžu nielen mestu a okoliu, ale aj obyvateľom k hospodárskemu a sociálnemu rastu.

7. Zoznam použitej literatúry

1. Armstrong, H.- Taylor, J.1993. *Regional economics and policy*. Oxford: Philip All Publishers.Second edition, 1993. 500 s. ISBN 978-1840640083.
2. Bauer, R. 2010. *Dobré spravovanie rozvoja regiónov : výzva pre Slovensko*. Košice : Karpatský rozvojový inštitút, 2010. 161 s. ISBN 978-80-970368-0-5.
3. Belajová, A .- Fáziková, M. 2002 . *Regionálna ekonomika : [učebné texty pre dištančné štúdium]*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2002. s.187. ISBN 80-8069-007-3
4. Bitter, J. – Bitterová, M.: *Niektoré problémy pri čerpaní prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ na Slovensku* . In: *Polski agrobiznes po wejsciu do Unii Europejskiej - pierwsze efekty i perspektywy : Podkarpatski osrodek doradzstwa rolniczego w Boguchwale 12. maja 2005*. Ropczyiny : Wyzsza Szkola Inzyniersko- ekonomiczna, 2005. 106 s. ISBN 83-921937-3-3.
5. Bitterová, M.- Fráterová, Z. 2008 . *Analýza tvorby a realizácie projektov z pohľadu školského manažmentu*. In *Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie „Školský manažment v nových spoločenských podmienkach(pre riadiacich pracovníkov)“*. Bratislava: UK Bratislava, 2008. 22 s. ISBN 978-80-969178-8-4.
6. Borovský, J. - Smolková, E. - Niňajová, I. 2008. *Cestovný ruch : trendy a perspektívy*. Bratislava : Iura Edition, 2008. 280 s. ISBN 978-80-8078-215-3.
7. Bruncko, M. 2001. *Európska únia dnes*. Bratislava : Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku a Inštitút pre verejné otázky, 2001. 160 s. ISBN 80-88935-23-7.
8. Coronakis, Basil. A. 2002. *European handbook. Všeobecný sprievodca európskymi inštitúciami*. Bratislava: Merkury, s.r.o., 2002. 169 s. ISBN 80-968789-3-X.
9. Čajka, P.- Rýsová, L.- Pešout, I. 2005. *Praktické prístupy ku štúdiu regionálnej politiky*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2005. s. 184. ISBN 80-8083-075-4.
10. Európska komisia. 2007. *Ako funguje Európska únia. Vaša príručka o inštitúciách EÚ*. Luxemburg: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2007. 46 s. ISBN 92-79-03666-1.

11. Európska komisia. 2007. *Politika súdržnosti 2007- 2013. Komentáre a oficiálne texty*. Luxemburg : Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2007. 160 s. ISBN 92-79-03819-2.
12. Európska komisia. 2007. *50 ciest pokroku. Najväčšie úspechy Európy*. Luxemburg : Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2007. 50 s. ISBN 978-92-79-04895-1.
13. Figel', J. - Adamiš, M. 2004. *Slovensko na ceste do Európskej únie : Kapitoly a súvislosti*. 2.vyd. Bratislava : Zastúpenie Európskej komisie v SR, 2004. 176 s. ISBN 80-89102-07-7.
14. Fontaine, P. 2007. *Európa v 12 lekciách*. Luxemburg: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2007. 62 s. ISBN 92-79-02879-0.
15. Gozora, V. 2005. *Projektový manažment II. Praktická časť k financovaniu projektov zo štrukturálnych fondov v EÚ a národných zdrojov*. Nitra: FEŠRR SPU, 2005.
16. Greger, P. 1999. *Průvodce občana Evropskou unií*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1999. 60 s. ISBN 80-85864-76-2.
17. Hajšel, R. – Hrušcová, Z. - Janíková- Stavrovská, I. 2007. *Spoznaj Európsky parlament*. Bratislava : Informačná kancelária Európskeho parlamentu, 2007. 168 s. ISBN 978-80-969241-2-7.
18. Hamalová, M. 1996. *Priestorová ekonomika*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 1996. 89 s. ISBN 80-225-0750-4.
19. Ira, V. et al. 2005. *Podoby regionálnych odlišností na Slovensku : príklady vybraných okresov*. Pezinok : Formát, 2005. 381 s. ISBN 80-85544-39-3.
20. Jakš, J. 1998. *Quo vadis Evropská unie*. Praha: ETC Publishing, 1998. 236 s. ISBN 80-86006-57-3.
21. Kadlečíková, M. et al. 2001. *Štrukturálna politika a rozvoj vidieka*. Nitra: Agroinštitút, 2001. 164 s. ISBN 80-7139-075-5.

22. Konferencia o slovensko-francúzskej decentralizovanej spolupráci. 2007. *Politika trvalo udržateľného miestneho rozvoja : stret pohľadov Francúzska a Slovenska : záznamy zo 7. konferencie o francúzsko-slovenskej decentralizovanej spolupráci.*: [preložili: Anna Beniaková ... [et al.]]. Nitra : Enigma, 2007. 159, xi, 182, xiii s. ISBN 978-80-89132-39-3.
23. Kožiak, R. 2008. *Zmierňovanie regionálnych disparít prostredníctvom regionálnej politiky*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela : OZ Ekonómia, 2008. 135 s. ISBN 978-80-8083-573-6.
24. Kráľová, Z. 2009. *Európske fondy pre Slovensko*. Bratislava : Zastúpenie Európskej komisie v SR, 2009. 81 s. ISBN 978-80-89102-10-5.
25. Krnáč, J. - Kožiak, R. - Liptáková, K. 2008. *Verejná správa a regionálny rozvoj*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela : Ekonómia, občianske združenie, 2008. 256 s. ISBN 978-80-8083-695-5.
26. Lipková, Ľ. 2004. *Európska únia*. Bratislava : SPRINT, 2004. 199 s. ISBN 80-89085-23-7
27. Lombardini, V. 2001. *Európska únia: vznik, vývoj, súčasnosť*. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2001. 59 s. ISBN 80-85756-49-8.
28. Maier, G. - Tödtling, F. 1998. *Regionálna a urbanistická ekonomika. Regionálny rozvoj a regionálna politika*. Bratislava : ELITA, 1998. 313 s. ISBN 80-8044-049-2.
29. Matoušková, Z. et al. 1992. *Úvod do priestorovej ekonomiky*. Praha: Edičné oddelenie VŠE, 1992. 36 s. ISBN 80-7079-506-9.
30. Otelliová, M. 1998. *Európa... otázky a odpovede. Ako pomáha Európska únia regiónom*. Bratislava : Delegácia Európskej komisie v SR, 1998. 11 s. ISBN 80-968152-2-9.
31. PHSR 2007- 2013. 2007 [online] Šaľa: Mestský úrad v Šali, aktualizované 2007. [cit. 2011-03-10]. Dostupné na : <http://www.sala.sk/cms/kat_list.php?id_kat=43>

32. *Prečo fondy EÚ*. 2005 [online] Bratislava: IBS Slovakia, aktualizované 2005. [cit. 2011-03-10]. Dostupné na : <<http://www.fondyeu.info/center.php?str=preco>> .
33. Skokan, K. 2004. *Konkurenceschopnosť, inovácie a klastry*. Ostrava: Repronis, 2004. 160 s. ISBN 80-7329-059-6.
34. Srnková, E. 1997. *Systém podpory zo štrukturálnych fondov EÚ*. Bratislava: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, 1997. 43 s.
35. Šebo, A. - Kočner, M. 2006. *Úverová politika a zhodnotenie finančnej pomoci z prostriedkov EÚ*. In zborník referátov z medzinárodnej vedeckej konferencie "Agroregion 2006". České Budějovice : Jihočeská univerzita, 2006. 218 s. ISBN: 80-7040-871-5.
36. Štefanov, I. 2008. Eurofondy riešia najpálčivejšie problémy. In Euroreport plus, roč. 9, 2008, č. 5, s. 12.
37. Tóth, R. 2008. *Úvod do politických vied*. 2. vyd. Bratislava : Smaragd, 2008. 199 s. ISBN 978-80-89063-20-8.
38. Výrostová, E. 2010. *Regionálna ekonomika a rozvoj*. Bratislava : Iura Edition, 2010. 352 s. ISBN 978-80-8078-361-7.
39. Weidenfeld, W.- Wolfgang, W. 1997. *Europe from A to Z*. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 266 s. ISBN 92-827-9419-9.
40. Wokoun, R. 2003. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica, Vysoká škola ekonomická, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
41. Zamkovský, J. 2004. *Smerom k udržateľnej ekonomike: regionálna politika EÚ a štrukturálne fondy po roku 2006*. Poniky : Centrum pre podporu miestneho aktivizmu : Priatelia Zeme Slovensko, 2004. 26 s. ISBN 80-968918-3-9.
42. Žitek, V. 2004. *Regionální ekonomie a politika : distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. 156 s. ISBN 80-210-3478-5.

8. Prílohy

Príloha 1: Letecký pohľad na mesto Šaľa

Obr. 1: Letecký náhľad mesta

Príloha 2 : Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy, Ul. 8 mája, č. 2

Obr. 2: MŠ pred rekonštrukciou

Obr. 3: MŠ po rekonštrukcii

Príloha 3: Stavebné úpravy objektu základnej školy J. Murgaša

Obr. 4: Základná škola pred a po rekonštrukcii

Príloha 4: Revitalizácia verejných priestranstiev CMZ

Obr. 5: Zrekonštruovaný kaštieľ

Obr. 6: Lavičky a navrhnutá dlažba na pešej zóne

Príloha 5: Rekonštrukcia a modernizácia mestskej knižnice J. Johanidesa v Šali

Obr. 7: Knižnica pred a po rekonštrukcii